

DRAUGAS

ANTROJI DALIS • 1962 — MAIRONIO — METAI, VASARIO 3 D. • FEBRUARY 3, 1962 • PART TWO

MOKSLAS • MENAS LITERATŪRA

MODERNUSIS MENAS IR KRIKŠČIONYBĖ

Meno istorikų ir filosofų naujas žodis

Kažkas yra pasakęs, kad religinis menas — tai beraščių šventasis Raštas. Pagrindė su tuo sutinkant, reikėtų pridėti, kad religinis menas bus ir raštingųjų dvasinio pasigėrėjimo ir įkvėpimo šaltinis bei antgamtės žvilgsniams teleskopas.

Džiugu, kad šioje srityje aptinkame natūrijų apraiškų. Ne taip seniai amerikiečiai Frank ir Dorothy Getlein davė istorinę studiją "Christianity in Art", o dabar ta pati Bruce Publishing Co. Milvaukeje išleido tų pačių autorių naują studiją "Christianity in Modern Art" (gausiai iliustruota, 227 pusl., kaina \$5).

Plačių polėkių veikalas

Tai veikalas didelių polėkių. Autoriai gerai pažįsta dabarties modernųjį meną, religines apraiškas jame ir prabyta naujų žodžių ir besidominčius krikščionybę ir menu. Tai knyga, kurią labai rekomenduotume paskaityti ir bažnyčių vadovams, ir menininkams, ir religija bei menu besidomintiems intelektualams. Kiekvienas čia ras ką naujo, praplečiančio akiratį, nors su kai kuriais drąsiais autorių pasisakymais ir nesutiktų. Jau pačiame knygos pirmajame puslapyje užtikiname giliai intriguojantį pareiškimą:

— Šiandieną bokštu iškylantis klausimas meno ir krikščionybės santykių problemoje yra tai faktas, kad tuodu veiksmu apie pustrėčio šimto metų beveik apsiėjo be kito kito ir nei vienas žymiai nepasidarė blogesniu dėl antrojo partnerio nebuvimo drauge. Katalikų

JUOZAS PRUNSKIS

Bažnyčia retai kada buvo taip nutolusi nuo savo laikų meno, kaip kad ji yra dvidešimtojo šimtmečio viduryje, ir vis dėlto ji niekada nebuvo taip sveika, kaip dabar...

Tai konstatavę, autoriai džiaugsmingai prisimena, kad per 15 šimtmečių Bažnyčios ryšys su savo laiko menu buvo labai artimas. Bažnytinė architektūra šimtmečių bėgyje vis pabrėždavo kokią ypatingą tiesą:

— Šv. Petro bazilika Romoje išreiškia visuotinės Bažnyčios didingumą; jos paskirtis — visatą atvesti prie Viešpaties altoriaus. Gotinė katedra yra kylantis stiklo ir akmenų himnas, savo lyriniais konstrukcijos šuoliais ir spalvų gausume simbolizuoja begalinį Dievo tvarinijos įvairumą.

Moderniojo meno pobūdis

Naujas etapas atsirado su iškilimu moderniojo meno. Kažkas vaizdžiai apibūdino moderniojo meno vedamąją mintį: išradus fotografiją, neboreikia piešti nei veidų, nei daiktų. Modernusis menas palaipsniui atsisakė nuo daugelio dalykų, kurie klasikiniam mene buvo taip stropiai puoselėjami. Moderniajame mene mažai tededama pastangų sudaryti erdvės iliuziją, ką su tokiu pasididžiavimu kūrė didieji visų laikų tapytojai. Iškreipimai, neproporcingumas — laisvai praktikuojami; paveikslai ne tiek vaizduoja kaip daiktai, atrodo, kiek kalba į jausmus, emocijas. Modernusis tapytojas savo žvilgsnį kreipia ne tiek į fizinę daiktų išraišką, kiek į jausminį atgarsį stebint žmogaus mintyje.

Suprantama, kad šitokiai menas bažnyčiose daugelio galėtų būti laikomas keistu ir nesuprantamu naujumu, gal net daugelio pasiipkinimo priežastimi; tai ir buvo priežastimi, kad Bažnyčios atstovai neskubėjo jo pavyzdžius kelti į altorius ir apskritai į šventoves.

Sachariniškos praeitų šimtmečių kopijos

Tačiau iš kitos pusės, išaugus masinei fabriku gamybai, išstūmus kurybingus viduramžių tipo meistrus ir menininkus, daugelyje šventovių, kaip rašo šios knygos autoriai, atsirado paveikslai be gyvybės, sustingę, sachariniški, mirusios lėlės — dviejų ar trijų matavimų... Tie paveikslai, statulos tai septynioliktąjo šimtmečio kūrinių kopijos, tik atliekamos su daug menkesniu sugebėjimu ir meniškumu supratimu, kaip jų pirmieji pavyzdžiai prieš tris šimtus metų... Tai praskiestas sekimas...

Čia, kaip autoriai pastebi, ir susidaro pavojus: toks nekritiškas dievotumas visada sudaro pavojų garbinti prosenelius ir būti aklam dabarties. Ir kai tai praktikuojama su ypatinga įtampa, "toks dievotumas nušalta buvęs gyvybę nešanti žmogaus egzistencijos dalis ir tampa mirusio svoris, pančiai ir akių užrišimas". (p. 19)

(Nukelta 17 psl.)

Georges Rouault

Stebuklas

Povilas Vaišvila

PIRMŲKSTIS ATŽALYNAS

... Je conviendrais, si, l'on veut, que la vertu, comme tout ce qui est beau et tout ce qui est grand, ne soit qu'illusion. Qu'est-ce donc que le bonheur, mon cher ami? Et si le bonheur n'est pas, qu'est-ce donc que la vie? Je n'en sais rien. Leopardi

I

Aš klūpėjau kopytėlėj vieną skaistų rytą, — Tada saulė tebegyveno spirališkai nušvitusių žandus Ir nekaltos mano rankos kryžių spaudė: Veni Creator Spiritus.

(Dėl amžinybės ir tobulybės — per ištvermę ir tikėjimą Per maldą ir atgailą — dėl svarbiausiojo momento Žodis tampa kūnu...)

Ir mano kūnas nuogas bei jamžintas ant sausos Judėjos žemės — Ties Kalvarija tvyloja rausvų dulkių šilumos srovė, Ties Golgota tvyloja Apokalipsė... Ir kai nemirtingumu aprėpė, kad įsikūnijai — Jėgų versmės tryško — spėriai žengdamas kildėjau... Ir viliojančios gamtos akivaizdų virpėjo Pergalė.

Pergalė! Pergalė! Mano Dievas Pergalė!

Ir slėgiančios ašaros sutino Pergalės glėbį, Ir atgimė nuręstas minčių srautas, Ir užgeso apstulbta akių šviesa, Pražydo rasotos Alpių žvaigždės, Pakvipo sakais Aortos slėnių pušynai... Ir vėl Oberammergau...

Šiandie nepalūžę suvedėm sąžinės sąskaitą Ir paskendom jautrios dienos tekėmė — Mūsų naktys liko išsamios.

II

Bet neilgam gėrėjau skaisčiojo ryto atspindį, neilgam: Tūlerijos mano ašaros liko nepalaimintos — Čiai šaltakraujų įkvėpimo perversas, žėrinčiomis akimis, Kraujais pasrūvusiomis akimis išvydau save Ir humarintą bei suklupusį savo pavidalą... Tada supratau, kad mano valandos Kad sofistiškos mano valandos lyg ištikimos vienuolės Pražūties link lydėjo.

(Po amžinybės ir tobulybės — be ištvermės ir tikėjimo Be maldos ir atgailos — po svarbiausiojo momento Vilties kalnyns nebeegzistuoja, Žmogus neegzistuoja.)

Ir kai vienojo akimirką atsivers kintantis mano didybės spektras, Kai vėl jausiu sudievinatą savo aistrų užtekėjimą Ir liesiu pirmąsias susižavėjimo ašaras Ir kai išgirsiu griausmingąjį atsiskyrėlių, šaukiantį mano vardą — Apsireiškusioms prigimties audienclijai be prisikėlimo persižegnojusi: — Superior sum quam cui aliquid nocere possit!

Mes jau ištuštinom Mitridato taurę, Mes jau išklausėm Imperia, Crocemoso ir Superga, Jau susijaudinom priešais Platrės Samsoną Ir Fiveiskio Pergalės Triumviratą, Mes jau pasekėm Vydūno asmenybę...

Pergalė! Pergalė! Mano Dievas Pergalė! Mano rankos jau raumeningos ir užgrūdintos.

III

Ir štai Pergalės nasruose Paskutinė ekstazė, paskutinis žygis — aš kritau ir nykstu Lyg pernokęs vaisius: Žemė sugeria mano gyvasties lašus — Žemė mane palaikma laudabilliter vixit.

Kertinė Paraštė

ATSISKYRĖLIŲ KELIU

Aš esu prašytas parašyti pora žodžių apie kun. dr. J. Prunskio straipsnį, telpantį šios dienos Drauge, ir ta proga pasisakyti apie tą tikrovės ir idėjos skirtumą, kuris iškyla, meno ir krikščionybės problema svarstant.

Iš kun. Prunskio straipsnio, apžvelgiančio labai įdomios knygos mintis, man krito akysna ponų Getlein pasisakymas, kad krikščionybė ir menas apsiėjo vienas be kito apie pustrėčio šimto metų r nuo to nei vienas, nei kitas nepablogėjo. "Katalikų Bažnyčia retai kada buvo taip nutolusi nuo savo laikų meno, kaip ji yra dvidešimtojo šimtmečio viduryje ir vis dėlto ji niekada nebuvo taip sveika, kaip dabar..."

Ši mintis yra verta susimąstymo, kai mes svarstome apie tikrovės ir idėjos konfliktus. Kyla klausimas, ar ji yra teisinga. Ar tiesa, kad krikščionybė ir menas per pustrėčio šimto metų, apsiėdami vienas be kito, nė kiek nenukentėjo? Gal būt tai yra tiesa, nes apie tuos laikus, kada tas skyrimasis prasidėjo, Bažnyčia turėjo daugiau šventųjų negu betkada. Šešiolikasis šimtmetis yra laikomas šventųjų šimtmečiu. Antruojų šventųjų šimtmečiu yra laikomas 17-tas šimtmetis.

Tačiau taip pat tiesa, kad tuo laiku prasidėjo procesas, kurį galima pavadinti šventųjų visuomenių nykimu. Tai šakotas visuomeninis reiškinys, kurį trumpumo dėlei vadinkime sekuliarizmu. Prie jo kūrime prisidėjo daugelis: ir "perdaug pamaldūs" jansenistai ir visoki apšvietos sąjūdžiai iki materializmo imtinai. Katalikiškos šalys prarado savo katalikišką veidą. Tokia Prancūzija drįsta šiandien prisipažinti, kad ji yra pasidarusi misijų kraštas. Pats didysis šio pobūdžio reiškinys mūsų akyse yra komunizmas. Jis yra dvejetainis šio reiškinio liudininkas. Ne tik jis pats yra nukrikščionintos visuomenės reiškinys, bet jis yra ir protestas jau prieš ankščiau nukrikščionėjusias krikščionių visuomenes.

Kaip suderinti šiuos du faktus: vieną, kad šio proceso pradžioje yra daug šventųjų, o antrą, kad per šį laikotarpį išnyko šventųjų visuomenės? Šventųjų visuomenė aš čia suprantu ne tokią visuomenę, kurioje kiekvienas narys būtų šventasis, bet kuri, kaip tokia, gyvena krikščioniškais principais, dėl jų neprotestuodama. Ji yra tokia visuomenė, kuri spinduliuoja krikščionybę ne žodžiu, bet savo susitvarkymu. Tačiau mūsų laikais ji yra pasidarusi neįtikima, nemėgiama, nenorima, neįmanoma.

Taigi, kaip suprasti šiuos du skirtingus reiškinys: šventųjų šimtmečius ir didėjantį tolimą nuo šventųjų visuomenės? Viena aišku, kad tie šventieji nebuvo savo laiko tobulųjų apraiška; jie greičiau buvo protestas prieš jas. Jie nebuvo savo laiko taisyklė, bet greičiau jo išimtis.

Nėra abejonės, kad Bažnyčia šiandien yra labai sveika idėjiškai, t. y., kad ji išpažįta teisingą tikėjimą. Tačiau kyla klausimas, ar čia minime laikotarpyje jos augimo galia buvo tokia stipri irėjo tokiomis kryptimis, kurių buvę galima tikėtis? Nebuvimas ryšio tarp krikščionybės ir meno yra tik vienas šio trūkumo reiškinys.

Dabar pažvelkime į meną. Kaip jaučiasi jis, neturėdamas ryšio su krikščionybė? Gana

paradoksiškai pasirodo, kad modernusis menas yra nuėjęs tuo pačiu atsiskyrėlių keliu, kuriuo yra nuėję šventieji. Menininkai atsuko pečius visuomenei ir pradėjo piešti atgailos nusiaubtų atsiskyrėlių paveikslus. Kadangi šie meniškai atsiskyrėliai, ne taip kaip šventieji, nėra gaivinaimi pilnutinės krikščionybės filosofijos, tai jie išsėina labiau nusiaubti, negu didieji dykumų atsiskyrėliai.

Menas į šiuos atsiskyrėlių laukus išėjo ne išsyk, bet perėjęs didelio polėkio ir didelių ištaigų laukus. Juk tik prisiminkime didžiulius renesanso menininkus su laimingomis madonomis, baroko laikus su šviesiomis katedromis ir rokoko laikus su jose skraidančiais angelais. Bet po viso to prasidėjo meno žengimas atgalion, kuris tebesitęsia.

Ivairiai galima vertinti renesansą, kuris, tur būt, davė pradžią šiam procesui. Vieni jį vadina senosios stabmeldystės prikėlimu, kiti — kaip P. Claudel — jį laiko nemaziau krikščionišku menu, negu gotika, nes jame žmogaus kūno forma ir jo dvasia yra radusi tiksliausią, iki šiol žinomą, suderinimą.

Tačiau šiandien, jeigu kas mums nupiešia religinį paveikslą, sekdamas Rafaelio ar Mykolo Angelo madonomis, mes tai laikome sacharininėmis kopijomis, o jeigu kas nupiešia paveikslą, sekdamas Rouaultą, sakome, gerai. Ką tai reiškia? Tai reiškia, kad ir mes esame toki patys atsiskyrėliai, vis tiek, ar būtime šventųjų ar menininkų sparno.

Kas atvedė visuomenę prie šio skilimo? Nėra abejonės, kad prie to daug prisidėjo individualizmas, padarydamas daug žalos ne tik menininkui ir religiniam, bet ir politiniam gyvenimui.

Kur kelias eis toliau? Žinoma, kad jis neveda į renesanso ir baroko laikus. Negalima pasakyti, kur jis nuves, nes dar nežinia, kada jis prasidės. Ankščiau prasidėti jis negalės, kol tikra artimo mėlė nesutirpina tuos tarpusavyje santykių ledus, ant kurių yra užkrius individualizmo sniegas.

Gal būt, kad modernių dailininkų nesidomėjimas nei gražiomis linijomis, nei gražiais pavidalais savyje slepia į jų domėjimąsi kompozicija: pavidalų santykiavimu tarp savęs. Jei taip būtų, tai jie ieškotų kaip tik to, ko trūksta moderniam gyvenimui visuose jo lygiuose.

V. Bgd.

Paulius Augius

Malda

Ivan Meistrovič / Madona su kūdikiu.

MIRĖ MUZIKOS GENIJUS KREISLERIS

Didįjį smuikininką ir kompozitorių į kapus palaidint

DR. JUOZAS DAUGAILIS

Vienas didžiausių smuikininkų paskutiniame pusimtyje — Fritz Kreisler — mirė New York'e sausio 29 d., sulaukęs 86 m. amžiaus. Mirties priežastis — širdies ataka, kurios jis nebepakėlė, būdamas vyresnio amžiaus. Mirė Harkness ligoninėje, išgulėjęs 16 dienų. Tai buvo ne tik genialus smuikininkas, bet ir talentingas kamerinės muzikos, operų, liaudies šokių kompozitorius. Savo pirmąjį koncertą jis davė Vienoje, būdamas 10 m. amžiaus, ir savo paskutinį — 1950 m., sulaukęs 75 m. amžiaus. Paskutiniu laikotarpiu tyliai gyveno su žmona viename Manhattan apartamente. Vien iš įgrotų plokštelių jis yra gavęs apie \$1,500,000.

Nedaugelis turėjo tokį ypatingą kelią į pasaulines garsumas, kaip Fritz Kreisler. Jis nebuvo tikras, kaip jo kūrybą gali sukurti kritikai, todėl kai sukūrė savo gražiausias „Liebesfreud“, „Liebesleid“, „Schoen Rosmarin“ (Meilės džiaugsmas, Meilės kancija, Gražioji Rosmarin) — paskelbė neva suradęs tuos kūrinius užmičiusius nuo seno kažkokiam vienuolyne ir kad tai kompozicijos Juozapo Lanner.

Kritikai tuos kūrinius labai aukštai vertino. Tai Kreislerį padarė. Dabar jisai sukūrė naujų dalykų ir panaudojo juos koncerte drauge su anais „vieniolyne atrastais rankraščiais“. Kritika vėl labai aukštai įvertino anuos tariamojo Lannerio veikalus ir ėmė barti Kreislerį, kam jisai drįs įmaišyti savus neaukštes vertes kūrinius koncerte prie tokio nemirtingo kompozitoriaus veikalo, kaip Lannerio. Tada Kreisleris nebeišlaikė. Jisai paskelbė tiesą, kad tariamasis Lanneris yra ne kas kitas, kaip jisai pats... Kritikai rūsiai sutiko tą žinią, o publika — juokėsi iš kritikų nekritiškumo...

Kreisleris gimė 1875 metais Štrauso melodijų išgarsintame Vienos mieste. Jaunatvėje tėvas pastebėjo jo talentą ir patarė lavintis griežti smuiku. Jaunasai Fritz tik verčiamas atliktavo būtiną praktikos valandas, pradėjo dar neįsąsądmas ypatingo patraukimo. Vis dėlto, vos septynerių metų amžiaus, suruošė pirmą viešą koncertą ir buvo priimtas į Vienos Muzikos konservatoriją. Turėjo būti gautas specialus leidimas, nes į ją teprildavo nejaunesnius kaip 12 metų. Jisai gi, kai sulaukė 12 metų, jau laimėjo aukščiausią konservatorijos dovaną.

Tačiau jo koncertai Amerikoje nebuvo įvertinti, jo noras įstoti antruoju smuikininku į Vienos filharmoniją irgi nebuvo patenkintas, ir nusivylęs Kreisleris ėmė studijuoti mediciną. Jam sekėsi, bet nesijautė, kad tai būtų jo sritis. Metėsi į tapybą ir parodose laimėjo ne vieną premiją. Tačiau jis vėl įsitikino, kad tai svetima sritis ir... išlaikė ulonų karininko egzaminus, pasirinkdamas karinę tarnybą. Vis dėlto, ką jis be dirbo — jį viliojo smuikas. Metęs raitelius, užsidarė dviem mėnesiams vienatvėje ir tiek sėkmingai išbulino savo techniką, kad pradėjo pasaulinius koncertus, ypač pasisekusius Amerikoje. Didžiojo karo metu pašauktas į frontą, buvo sužeistas.

Mobilizuodamas pagalbą baudantįs austrams, jisai ėmė koncertuoti Amerikoje ir visus pinigus siųsti tautiečiams. Nelaimė įstojo į karą ir Ame-

Fritz Kreisler

Kultūrinė Kronika

● **Pomirtinė Pauliaus Augaus grafikos darbų paroda** atidaroma šiandien 7 val. vakaro, Chicago Savings & Loan Association meno galerijoje, 6245 So. Western Ave. Parodą rengia Lietuvių Dailės Institutas. Galerijoje išstatoma apie šimtas žymiojo mūsų grafiko darbų. Šia proga iš Kanados Chicago atvyksta dail. Telesforas Valius, kuris parodos atidaryme apibūdins mirusio dailininko kūrybą. Išleidžiamas ir iliustruotas leidinys — katalogas.

● **Poeto Juozo Tysliavos žodžiai naujai sukomponuotoms dainoms.** Kompozitorius Vladas Jakubėnas, susizavėjęs J. Tysliavos mirties proga „Aiduose“ tilpusiais to poeto eilėraščiais, parašė daini ryškiai kontrastingas solo dainas. Vieną eilėraščiui „Vėjas lekia ir kvatoja“, išdaigiskai ekstravagantiškai, aukštai koloratūrai, dedikuotą Monikai Kripkauskienei; kitą pagal eilėraščių „Mano deimantai“, svajingai romantiškai, tenorui, dedikuotą Stasiui Baranauskui.

● **Bronias Murino akvarelinių ir aliejaus tapybos darbų paroda** įvyks kovo mėn. 17—25 dienomis Čiurlionio galerijoje, Chicagoje. Bus išstatyta apie 50 naujų dailininko kūrinių.

● **Lituanistas Jonas Mikefimas**, šiuo metu gyvenęs East Chicago, Ind., taiso dr. Karvelienės atsiminimų kalbą. J. Mikefimas yra žinomas kalbatai, kad dangus išsaugojo jo talen-

tą ir toje didžiojoje katastrofoje. Prelatas Sheen atsivertęs garsųjį Kreislerį ir jo žmoną (Harriet Lies, liuteronų tikybos, kurią buvo vedęs 1902 m. New York'e) priėmė į katalikų Bažnyčią. Abudu atliko tikėjimo išpažinimą, priėjo išpažinties šv. Komunijos ir džiaugėsi rastąja dieviška tiesa.

Aukščiausiai suminėtas žinias paduodamas žurnalas „Catholic Digest“ pabrėžė:

— Didysis smuikininkas pagaliau pasiekė aiškią amžinybę vizijų viziją Kūrėjo harmonijoje.

Red. pastaba: Apie Kreislerį ir eilę kitų didžiųjų talentų mūsų skaitytojai galės rasti naujai Liet. Knygos klubo leidžiamame veikalė „Vyrai klysteliuose“.

dyno“ redakcijoj ir buvęs vienas žodyno sekretorių, kartu ir prof. Jono Balčikonio asmeniniu sekretorium. Vokietijoje, Kemptono stovykloje, redagavo eilę leidinių bei taisė jų kalbą. Jis taisė kalbą ir švietimo Ministerijos leidiniams. (jv.)

● **Dailininko Juozo Bagdono paroda.** Kovo 24 ir 25 dienomis Los Angeles šv. Kazimiero salėje įvyksta lietuvių dailininko J. Bagdono paveikslų paroda.

● **Okupuotosios Lietuvos kultūrininkai**, t. y. tie asmenys, kurie vienu ar kitu būdu komunistų vadeivų priežiūroje turi dirbti bet kokį kultūrinį darbą, kaip iš gerai informuotų šaltinių patiriama, esą įvairiais būdais terorizuojami nutraukti ryšius su užsieniu. Praeitų metų pabaigoje beveik visiškai nutruko jų korespondencija su Vakarų kraštuose gyvenančiais giminėmis ir kitais asmenimis. Viename, ne per cenzūros rankasėjusiam laiške nusiskundžiama, esą dirbantieji mokslinį darbą neturi bet kurios galimybės gauti svetimuose (ne bolševikų kraštuose) išėjusių mokslinių šios srities raštų: jiems tesanti prieinama tik maskvinė literatūra. Be ko kita, jie esą labai ir labai pasiilę laisvojo pasaulio lietuviškosios knygos (jų tarpe minimi „Draugo“ ir kitų leidiklių premijuoti romanai). Jeigu viena kita knyga ten kokių būdu ir nueinanti, ji einanti iš rankų į rankas.

Pagražėję „Laiškai Lietuviams“

„Laiškai Lietuviams“ šiemet pirmuoju sausio mėn. numeriu išėjo pagrindiniai atsišviežinę savo išorinėje išvaizdoje ir techniniame vidaus puslapių apipavidalinime. Naujas žurnalo viršelis, skyrių pradžios vinjetės, straipsnių pradinės raidės ir visa kita puslapių grafika, nupiešta Algirdo Kurausko, daro šį leidinį vienu iš kultūringiausių ir estetiškiausių šios rūšies, bet kadaėjusių lietuvių kalba. „Laiškai Lietuviams“ šiame numery pirmą kartą pasirašo antrinėje antraštėje ir kaip „religinės ir tautinės kultūros žurnalas“. Jeigu už šitos slėptųsi ir leidinio turinio reformos, mėginant jį labiau suakademinti, tai tokį žygi ne-sveikintume. Būtu tai aiškiai paralelinis leidinys einantiems „Aidams“. Manytume, kad ir ligšiolinių skaitytojų dauguma „Laiškus Lietuviams“ mėgo todėl, kad jie apie labai rimtas problemas mokėjo kalbėti populiariai, sugestvyviai ir visiems suprantamai. Susiakademindamas tikrąja kultūros žurnalo prasme vargu būtų dabartinėje situacijoje naudingas ir leidėjams ir skaitytojams. Tačiau techniškas susimoderninimas, koks jau matyti šiame numeryje, yra labai pagirtinas. K.

Ada Korsakaitė

Šv. Kristupas

● **Kun. kan. Antanas Steponas**, gyvenęs prie Los Angeles šv. Kazimiero parapijos, neturėdamas išleidžia savo atsiminimus: Lietuvoje ir pasaulyje. Spausdina Darbininko spaustuve, Brooklyn, N. Y. Tai bus kelių šimtų puslapių knyga ir apims visą šakotą kanaaninko veiklą.

P. SILEIKIS, O. P.
Ortopedas. Protezistas
Aparatų-Protezių Med. ban
dazai. Spec. pagalba kojoms
(Arch Support) ir t. t.
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
ORTHOPEDIC TECHNIQUES LAB
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084

DR. J. IR K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
5430 So. Kedzie Ave.

Pirmą ligonius pagal susitarimą.
Dėl valandos skambinti telefonu
HEmlock 4-15-2 nuo 2 iki 9 v. p. p.
kaskied, išskyrus trečiadienį ir šeštadienį.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR
GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2835 West 63rd St.
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 v.
vak. Šeštadieniais 10-1 val. Trečiadienį, uždaryta. Kitu laiku susitarimas.
Ofiso telefonas PR 8-3229
Rez. telef. WALbrook 5-5076

Rez. HE 6-1670
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Kedzie Ave. WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti MI 3-0001.

Ofisas: 3148 West 63rd Street
Tel. PRospect 8-1717
Rezid.: 3241 West 66th Street
Tel. REpulic 7-7868

DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadienį, antradienį, penktadienį, vakarais nuo 7 iki 8.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
4701 South Damen Avenue
Kampas 47-108 ir Damen Ave.
Val. kasdien nuo 6-8 val. vak.
Šešt. 2-4 val.
Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį.
Ofiso telef. LAfayette 3-6048
Rez. WALbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. PR 6-1795 arba 695-0533 Elgin
425 No. Liberty Street,
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-5849, rez. HE 4-2324
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street

Val. Pirm., ketv., penkt. 1-4 ir 7-9 val.; šešt., 8-12 val. pagal sutartį, sek. uždaryta.

Ofiso HE 4-5758; Rez. HI 5-3225
DR. S. IR M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2751 West 51st Street
(Bendra praktika ir alergija)

Valandos: pirm., antr., ketv., 2-9 val.; penkt. 10 v. r. iki 9 v. v.; šeštadienį 10 v. r. iki 6 v. p. Ligonius priima pagal susitarimą.

DR. J. G. BYLA - BYLAITIS
Nervų-smegenų chirurgija, ligos
2737 WEST 71st STREET
Valandos tik susitarus
Tel. GROvehill 6-3409

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Kedzie Ave. WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti MI 3-0001.
Ofiso HE 4-1414, Rezid. RE 7-6867
DR. B. GAIZIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė: akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p. Trečiadieniais uždaryta

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ir vaikų ligos
2737 West 71st Street

Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštadienį nuo 12:30 iki 2:30 val. p. p. Trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus.
Tel. ofiso ir rez. WA 5-2017
Ligonius priima pagal susitarimą
Ofiso tel. HE 4-7007.
Namų-rez. tel. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKSEVIČIUS
(JOKŠA)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street

Val.: Pirmadienį, ketv., nuo 2:30 iki 4:30; antr., penkt., nuo 5 iki 8; šešt., nuo 1 iki 4 val. Kitu laiku tik susitarus

GERI KONCERTAI NEMOKAMAI

De Paul simfoninis orkestras, diriguojamas talentingo dirigento, muziko Paul Stassevitch, pradėjo eilę pavasario koncertų Chicagoje. Jie yra aukšto meninio lygio, išpildomi dažnai jaunų, parinktų, talentingų muzikų ir naujų talentų solo partijose. Pereito penktadienio koncerte publikoj matėsi ir apie dešimt lietuvių studentų, studijuojančių realiuosius mokslus. Puikus profesinio orkestro skambėjimas, gražūs jaunųjų menininkų pasirodymas, kaip solistų orkestre, taiklus dirigento mostas buvo daugiau negu žavingi. Irėjimas į

šiuos koncertus yra nemokamas. Sekantys koncertai įvyks vasario 13 d., vasario 20, kovo 13, balandžio 17 ir gegužės 15. Jų pradžia 8:15 vakaro. Adresas: De Paul Center Theatre, 25 East Jackson. Amerika tokius puikius muzikos koncertus dovanoja visuomenei veltui. Reikėtų juos gausiau lankyti ir mūsų muziką mylinčiai visuomenei.

● **Prel. Pr. Juras**, neaplenkiamas lietuviškos knygos mecenatas, vėl paskyrė \$500 išleisti vieno rašytojo spaudai ruošiamam religiniam veikalui.

Telefonas: GROvehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Rd

Valandos 9-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienius
Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero

Kasdien 10-12 ir 4-7 Treč. ir šeštadienį 10-12.
Tel.: REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street

Val.: Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, penktadienį, nuo 1-4 p. p., 6:30-8:30 val. vak. Šeštadienį 1-4 val. trečiadienį uždaryta.

Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero

Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienius Šeštadieniais 12 iki 4 popiet
Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepiu, skambinti KEedzie 3-2868
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.

Val.: Kasdien popiet nuo 12-3 val. vak. pirm., antr., ketv., 6-9 val. trečiadieniais tik susitarus
DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmadienį, antradienį, ketv. ir penktadienį nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. - 8 val. vakare. Trečiadienį, nuo 11 val. ryto 1 val. p. p. Šeštadienį 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168
Res. tel. WALbrook 5-3765

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEEmlock 6-3545
(OFISO IR REZ.)
VALANDOS PAGAL SUSITARIMĄ

Tel. ofiso PR 8-7773, rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street

Val.: pirmadienį ir ketvirtadienį 1-4 p. p. antradienį ir penktadienį 5-8 v. v.
Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštadienį 9 v. r. - 3 p. p. Trečiadieniais uždaryta

DR. JONAS V. MILERIS
NERVŲ IR SMEGENŲ LIGOS
5430 S. Kedzie Avenue
PAGAL SUSITARIMĄ
Tel. HE 4-1562

Skambinti 2 iki 9 val. popiet kasdien, išskyrus trečiadienį.
DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA CHIRURGE
Vidaus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: Fullman 5-6766
Namų: BEverly 5-3946

Pirm. val.: kasdien 6-9 v. v. Šešt. 1-4 v. p. p. trečiadienį — uždaryta.
Tel. ofiso RE 7-8818, VI 2-1484
DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Ofisas 2659 W. 53th St.

Val. Pirm., ketv. 2-4 p. p. ir 6-8 p. p. Šešt. 10-12 val.
Ofisas 3259 S. Halsted St.
Val. Antradienį, penktadienį 3-7 val. p. p. Trečiadienį uždaryta.
Tel. Ofiso PR 6-7800. Namų 925-7697

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — Vidaus Ligos
5159 So. Damen Avenue
Valandos pagal susitarimą

Perskaityt „Draugą“, duokite ii kitiems pasiskaityti.

Ofiso telefonas — Bishop 7-2525
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)

Val.: kasdien nuo 2 iki 9 val. vak. Treč. ir šeštadienį tik susitarus
DR. ZIGMAS RUDAITIS
2745 West 69th Street
Spec. ORTHOPEDINES LIGOS
Priešais šv. Kryžiaus ligoninę.

Val.: Pirmadienį, antr., ketv., penktadienį 9 iki 11 ryto ir nuo 6-8 val. v. Šeštadienį, nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2290.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave. YA 7-7881

Val.: 10 ryto iki 8 vak., trečiadienį uždaryta. Šeštadienį 10 v. r. iki 2 p. p.

Rez. tel. PR 9-0563, Rez. PR 9-6730
Dr. W. Ross Dr. L. Seibutis
Inkstų, pūslių ir šlapimo takų chirurgija
Ofisai: 7958 S. Western Ave., tel. GR 6-0091; 392 E. 159th St., Harvey, Ill., tel. EDison 3-4333; 30 N. Michigan Ave., Suite 808, tel. CE 6-7764. Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GROvehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m. Penkt. iki 1-3 p. m. Trečiadienį ir šeštadienį pagal sutartį.

DR. E. STANAT-STANAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Mitybos ir svorio problemos
1951 W. Irving Park Rd.
(Damen Ave. kampas)
Val. pirm., ketv. ir penkt. 7-8 v. p. p. ir pagal apointmentą.
Tel. Ofiso LA 5-2134, Rez. 878-5990

Ofiso telef. Cliffside 4-2896
Rezid. tel. WALbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 S. Ashland Ave.
Bendra praktika ir specialia

Valandos kiekvieną dieną 2-4 ir 6-8 val. vak. Trečiadieniais ir šeštadieniais uždaryta, pirmą dieną pagal susitarimą. Šeštadieniais nuo 2 val. iki 5 val. vak.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1238 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., trečiadienį, penktadienį, nuo 10-12 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2-4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Tel. ofiso HE 4-2123, rez. GI 6-6195
DR. V. P. TUMONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street

Pirmą ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti tel.: HE 4-2123 nuo 1 iki 8 val. popiet, kasdien, išskyrus trečiadienį ir šeštadienį.
Telefonas — GROvehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS

Valandos: nuo 1-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais nuo 1-4 val. popiet Trečiadieniais uždaryta.
Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 South Kedzie Ave.

Ofiso val. kasdien: 2-4: 6-8. Šeštadienį, nuo 2 iki 4. Treč. ir sek. tik skubiais atvejais ir susitarus.
Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 W. Marquette Road

Val. nuo 2 iki 4 v. v. ir 7 iki 8 v. v. Trečiadienį ir šeštadienį pagal sutartį.
DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street

Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6659
Rez. 6600 So. Artesian Avenue
Val.: 11 v. ryto iki 8 v. p. 6-7 v. v.

DR. STASYS ŽMUIDZINAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Staigiai susirgus arba susižeidus (Emergency), šaukite telefonu — 434-6967 nuo 2 valandos po pietų iki 5 valandos ryto, kasdien.

Vienuolika klausimų vienuoliktam laureatui

Juoz. Kralikauskas apie savo romaną, senąją lietuvių kultūrą ir literatūrą aplamai

— Kodėl užkliuvote savo premijuotam istoriniam romane „Titnago ugnį“ už XIII šimtmečio, o ne kurio nors kito? — Kaip iš visos paros labiausiai mėgstu saulėtekio minutes, taip iš visos praeities man įdomiausias mūsų istorijos saulėtekis. Šalia to, XIII a. — lemtingiausias ir kruviniausias baltų istorijoje. XIII a. — pilnas pasibaisėtinio baltų naikinimo. Nė viena kita šimtmetį nebuvo tiek išlieta baltų kraujo, kaip XIII šimtmetį. Tai nuolatinių ir masinių žudynių ištisas šimtmetis — baltų kankinystės šimtmetis.

Kovos baltų žemėse buvo labai žiaurios, dažnai virsdamos ištisomis didžiulėmis skerdynėmis. Štai Eliuotinė kronika pačio vokiečio lūpomis byloja: „...Džiuteris pilį paėmė, kryžiuočiai ją uždegė; ir išžudė vyresnius kaip vienuolika metų igulos vyrus, o sužeistuosius sumetė į ugnį“. Viena iš didžiųjų blogybių, kurią kryžiuočiai nuolat sistemingai praktikavo: užpuolus deginti baltų kaimus ir mantą, deginti pasėlius ant raukų ir priešpilius, kuriuose būdavo laikoma grūdai (duona bei sėkla) ir kitas maistas. Po to jau dažnai užeidavo badas ir epidemijos.

XIII a. Livonijos kalavijuočiai užėmė sėlių žemę kairiajame Dauguvos krante. XIII a. latgaliai pagaliau neištvėrė pasidavę kalavijuočiams. 1267 m. buvo galutinai užkarioti kuršiai. 1260—74 m. kryžiuočių ordinas žiauriausiu būdu nugalėjo didįjį vakarinių baltų (prūsų) sukilimą. 1274 m. tas pats ordinas visa savo jėga ir žiaurumu atsisuko prieš Nadruvą (centrinė žemė buvo apie Išrutį ir Skalvą. Žiauriose žudynėse nadruviai buvo visai išnaikinti; visa kilties sritis virto dykva. 1252 m. Livonijos ordinas užvaldė žemaičių Klaipėdą. XIII a. paskutiniame ketvirtadalyje lenkai (mozūrai) drauge su kryžiuočiais galutinai nugalėjo jotvingius, amžinai pašalindami juos iš istorijos arenos.

XIII-me amžiuje su nepaprasta jėga ir politiko meistriskumu įsiamžino Mindaugas, palikdamas tautai savo karališkąją karūną. Deja, žemė — kurioje jos karalius kadaise įdėdino — per 700 metų nepagimdė tokio antrojo, kuris būtų pajėgęs šalia atsisoti ir tą karūną užsidėti.

Ir susiaurėjo buvusios plačios baltų žemės. Ir iš mūsų tautos tapo atimta dideli etnografiniai plotai rytuose, pietuose ir vakaruose. Per 700 metų pasibaisėtinai aptirpo ši gyvybinė ledo lytis, ant kurios plaukia mūsų tauta istorijos upėje...

— Kelintuosius tad metus atitinka „Titnago ugnies vyksmas“?

— 1236 m.

— Kiek Jūsų romanas yra atremtas į istorinę tikrovę, ir kiek jame grynai Jūsų plunksnos atradimų?

— Man labai rūpėjo ne tik meninė, tiesa bei tikrovė, bet ir istorinė. Dėl to „Titnago ugnis“ yra pagrįsta giliomis ir ilgomis studijomis. Vieną problemą besprendamas, užkliūdavau vėl už kitos; vieną klausimą bestudijuodamas, susidurdavau su eile vėl naujų klausimų. Tu būdu turėjau atversti daugybę sunkių akmenų, kad pats pamatyčiau, kas iš tikrųjų po jais slypi.

— Kuo labiau pasikloviote, kurdamas pastarąjį Jūsų romaną: ar mokslinėmis studijomis, ar kūrybine nuojauta?

— Istorinis romanas neturėtų prieštarauti istoriniams šaltiniams: dokumentams, kronikoms bei medžiaginiais liudininkams. Autoriui yra būtina kogeriau pažinti vaizduojamojo meto politines, ekonomines ir socialines aplinkybes. Istorinis romanas privalo turėti objektyviai svarų istorinį pagrindą bei foną. Tad, be abejo, šiam siekiniui tikresnė atrama yra mokslinės studijos, negu kūrybinė nuojauta, nors ir ši padeda. Juk, anot Paskalio („Pensees“), „Mes pažįstame tiesą ne tikrai protu, bet taip pat ir širdimi“. Mes, lietuviai, pvz. savo senąją religiją neretais atvejais atpažįstame ir „instinktu“. Širdimi bei instinktu net giliau, negu protu, įsigauname į senovinę pasaulėžiūrą ir pasaulėjautą per tautosaką, papročius, tikėjimus, burtus ir prietarus. Širdimi bei instinktu intymiau užgirstame tautos autentiškuosius išgyvenimus praeityje.

Tačiau už istorinę man daug brangesnė buvo meninė tiesa bei tikrovė. O šio tikslo linkui taką apšviesti jau tegali tik kūrybinė nuojauta.

— Jau kuris laikas mūsų literatūroje (tiek prozoje, tiek poezijoje) jaučiama ryški priešikriščiūniskų mūsų kultūrinio palikimo egzaltacija. Gal galima būtų kalbėti ne tik apie egzistencializmą, bitnykizmą, bet ir apie „lietuviškąjį pagonyzmą“ literatūroje?

— O argi būtų įmanoma prieiti senovės lietuvių kultūros tikrąją sampratą ir charakteristiką, nepažįstant jų religijos? Juk tarp senovinės baltų religijos ir tuometinės baltų kultūros buvo organiškas ryšys. Religija ir kultūra, susiliejusios nedalinamoje vienybėje, plaukė viena vaga. Senovės lietuvių kultūra ir religija yra neatsiejamos sąvokos. Tad mums reikia pažinti senovės lietuvių religiją. Nepažinimas priešikrištinės mūsų tautos religijos — didžiulė spraga lituanistikos srityje.

Būtų klaida ignoruoti ar pražiūrėti mūsų tautos kultūros istorijoje senąją religiją, tarsi tokios religijos nebūtų ne buvę. Taipgi neteisinga būtų mūsų kultūros visumoję tą religiją menkinti, tartum iš kokios siauražiūrstės ar fanatizmo. Kaip nederama mums niekinti anų mirusių generacijų, taip nederama niekinti ir jų religijos. Senosios religijos įnašas į mūsų tautos kultūrą bei jos turinį yra gilus ir didelis. Ta religija buvo rodyklė visam gyvenimui, taigi ir kultūrai. Senoji religija buvo senųjų baltų kultūros penėtoja; ta kultūra buvo gyvybiškai senosios religijos persunkta.

Senoji religija turėjo didelės įtakos lietuvių tautos istorijai. Istoriniame vyksme religija tiesioginiai veikė tautos eismą. Anoje senovėje juk ta religija buvo mūsų tautos gyvenimo centre. Deja, dar ir šiandien tebėra anos senosios religijos atžvilgiu neigiamai nusistačiusių, lyg iš jos galėtų koks pavojus grėsti. Mūsų istoriją tikrai suvokti tegalima, tik suvokus, kad visa tautos praeitis sudaro vieną kompaktinę vienumą. Dėl to senoji lietuvių religija turi įsiderinti į mūsų kultūros istoriją, kaip ji buvo įsiderinusi į tautos gyvenimą. Negalima senosios religijos amputuoti iš mūsų istorijos. Ta religija yra buvusi istorinė jėga.

— Sakykite, ar ir Jūs esate vienas iš tų „atkritėlių į lietuviškąją pagonybę“?

— Ir taip, ir ne. Religine (ti-

kybine) prasme — tikrai ne. Naivu būtų XX a. viduryje „at-siversti“ į XIII a. lietuvių religiją. Negi šandien perkūnų, mėnulį, saulę, žemyną ar Medeinę begalėtumėm laikyti dievybėmis? Šiandien „atkriti“ į senovės lietuvių religiją būtų jau labai sunkus uždavinys. Visų pirma dėl to, kad esame jau visai kito „klimato“ bei kitų gyvenimo sąlygų žmonės. Mus kasdien supa kitokia, negu senovės lietuvių, butis. Esame didmiesčio dvasios apsemti. J. Baltrušaitis rašė, kad iš lūšnelės esą arčiau ir dangų. Tačiau nemažiau teisinga būtų teigti, kad iš XIII a. lietuvių sodybos „dangus“ buvo daug arčiau negu XX a. viduryje iš miesto. Mūsų galvosena ir jausena tiek skiriasi nuo senovės lietuvių galvosenos ir jausenos, kiek mūsų kasdiena skiriasi nuo senovės lietuvių kasdienos. Didmiesčio „dvasia“ išugdė ir apsprendė pramonę, techniką ir komercinę reklamą. O anoji religija buvo, sakykime, „žemdirbinė“, arba „idilinė“.

Antra, natūralus lietuvių ryšys su gamta vienur beveik jau visai nutrūkęs, kitur belikęs tik atostoginis. Supramonėjusiam ir suprekėjusiam jau sunku begauti aną gamtos ir lietuvių ryšio intymumą. Senovėje mūsų senolių santykis su gamta buvo kitoks. Dėl to jau sunkiai begaunamas anas gyvasties pajautimo grynumas, sodrumas ir skalsumas. Esame vis skubę ir suirę, apkartę ir nervingi. Mums jau sunku beįžvelgti tas giliąsias dimensijas, kurias anos „primityvios“ kiltys savo žemėje ir danguje buvo atidengusios, išmaščiusios ir išjautusios.

Tačiau šis klausimas yra sudėtinga problema. Šalia tik ką pasakytosios teisybės yra antroji dvynukė. Kriščiūnybės iš-

(Nukelta į 6 psl.)

Karalius Mindaugas

Vytauto Kašubos skulptūra

LIETUVIAI MOKSLINĖJ LITERATŪROJ

• Helen Simkatis knyga „Salt - Water Fishes for the Home Aquarium“, kurią išleido J. Lippincott Co. (Philadelphia and New York) specializuotų recenztų vertinamą teigiamai. Chesapeake Science“

• John J. Mikuta yra koautorium straipsnio „Urinary Discharge in Pelvic Exenteration“ tilpusio gruodžio mėnesio numerio „Urological Survey“. Mikuta priklauso Pensilvanijos Universiteto Medicinos Mokyklai, kur ir buvo parengtas minėtas straipsnis.

• M. J. Jucius ir G. R. Terry yra koautorai knygos „Introduction to Business“. Knyga neseniai pasirodė. Ją išleido Richard D. Irwin, Inc., Homewood, Illinois. Knyga turi 724 pusl. ir kainuoja \$10.60.

• Albert T. Milauskas yra koautorium straipsnio „Hepatic production of serum alpha and beta globulins in rats after injury“. Straipsnis telpa naujausiam numerį „The American Journal of Physiology“. Šis darbas buvo skaitytas Amerikos fiziologų suvažiavime. Jo santrauka buvo atspausdinta „Federation Proceedings“. Darbas paruoštas Wayne Valstybinio Universiteto Medicinos Mokykloje, Detroito.

• V. K. Vaitkevičius ir M. J. Brennan pernai buvo atspausdinę straipsnį iš tyrimo vėžio srityje (Cancer Chemother. Rep.). Dabar tas darbas cituojamas ir kituose žurnaluose (Medical Annals).

• Barborai Valulis reiškia padėką už techninę pagalbą vietnam straipsniui, kuris tilpo sausio mėnesio numerio žurnale „The Journal of Cell Biology“. Darbas buvo paruoštas Philadelphiaje, Vėžio Tyrimų Institute. (c. s.)

Antanas J. Vaikšnoras

Skulptūra

DRAGAS, šeštadienis, 1962 m. vasario mėn. 3 d.

3

JŪRATĖ IR KASTYTIS PRO UŽDANGOS PLYSELĮ...

Operos Fondo surengto koncerto — baliaus išspūdžiai

Mecenatai ir fondai

Muzikos meno žydėjimo amžiais (18 ir 19 šimt.) Europoje visa ko kaltininkais būdavo beveik išimtinai turtingi mecenatai. Jie globodavo muzikus, kompozitorius, jiems sudarydavo pragyvenimo sąlygas ir galimybes kūriniams išvysti rampos šviesoje. Nelaimingi, kurių tokia globa nesiekdavo! Imkim pavyzdžiu Mozartą. Šiandien nėra dienos, kad jo operos ir kiti kūriniai neskambėtų pasaulio radijo aparatuose, televizijoje, koncertų salėse, žavėdami publiką. — o jis pats gyvenimo nedaugėlių nukamuotas, persidirbęs mirė vos 35 metų sulaukęs, palikdamas daug skolos ir, net draugų nepaladėtas, buvo palaidotas miesto kapų bendrojo vargšų duobėje. Panašūs likimas dainų ir instrumentinės muzikos genijaus — kompozitoriaus Schuberto, kuris miręs badu 31 metų amžiaus.

Si minčių ekskursija po Europą veda į kiek panašią dabarties aktualią lietuvių muzikos srityje. Mūsų jau Lietuvoje pasijusęs kompozitorius K. V. Banaitis, atsidūręs tremtyje ir prieš dešimt metų New Yorko, — sunkiame sveikatos ir materialinių aplinkybių stovyje baigė parašyti lietuvišką operą, pagal B. Buivydaite libretto „Juratė ir Kastytis“. Jo operai atspausdinti, išvesti į anglų ir vokiečių kalbas ir ją instrumentuoti atsirado rimta lėšų trūkumo problema. Į tai jautriai reagavo Chicago lietuvių būrelis. Jie sudarė iš įvairių organizacijų ir profesijų atstovų „mecenatišką“ komitetą, pasivadindami Operos Fondu, kuriam pirmininkauti sutiko Marija Rudienė.

Jau metai laiko, kai šis fondas veikia, įvairiausiais būdais telkdamas tam lėšas (asmeniškai komiteto, spaudoje, organizacijose), planuodamas panašių komitetų forma plėsti veiklą visose lietuviškose kolonijose. Fondas jau yra surinkęs nemažą lėšų, bet dar nepakankamai. Tam tikslui perėitą šeštadienį jis surengė koncertą — balių Western Ballroom, Chicagoje su „Juratės ir Kastyčio“ operos ištraukom, dalyvaujant solistams Prudencijai Bičkienėi, Stasiui Baranauskui ir muzikui Aleksandrui Kučiūnui. Negirdėta koncerto — baliaus programa sutraukė nemažą rinktinės publikos.

Dabar atėjęs laikas

Operos Fondo pirmininkė Marija Rudienė, atidarydama koncerto programą, priminė svečiams šio vakaro istorinę reikšmę lietuvių kultūrai. Nes daug pasaulinio masto muzikų kompozitorių kenčią ir mirštą vargę, jei savięji juos apleidžia. Kiekviena kultūringa tauta didžiujasi savo kūrėjais ir laiku ateinanti jiems į pagalbą. Dabar atėjęs toks laikas paremti spausdinimą kompozitoriaus K. V. Banaičio neseniai parašytos operos „Juratė ir Kastytis“, kuri bus vertingiausiu lietuvių muzikos išsivijoje palikimu kartų kartoms. Tai suteiktų ir pačiam autoriui moralinės paguodos. M. Rudienė pasidžiaugė, kad Operos Fondo rūpesčiams visuomenė rodanti daug pritarimo — lėšos plaukiančios pagal numatytus planus. Šio vakaro gausių svečių tarpe esą net specialiai atvy-

kusių iš Buenos Aires — Argentinos, ponai Survilai, kuriems už tai priklausanti ypatinga padėka. Baigdama gražiu padėkos žodžiu visiems svečiams, ponė Rudienė pakvietė vadovauti koncerto programai dramatos aktorių K. Oželį, kuris pristatė publikai vakaro solistus ir jų išpildomus V. K. Banaičio kūrinius.

Pasaulinio masto lygmenis

Solistas Stasys Baranauskas padainavo dvi dainas: Atminimas ir Aš per naktį. Nors tai nebuvo naujos operos ištraukos, bet solistas geru išpildymu atskleidė operos autoriaus K. V. Banaičio šių originalių meno dainų grožį bei aukštą jų muzikinę vertę. Rašančiai yra pažįstamos kuone visos K. V. Banaičio meno originalios dainos. Jos turi didelę kultūringo kompozitoriaus individualumo žymę, impresionistiškos, rafinuotos, siekiančios pasaulinio masto kompozitorių meno dainų lygmenis. Jas išpildyti reikia ne vien gero balso, bet ir muzikinio subrendimo. Gal dėl šių reikalavimų jo dainos nėra dažnai įtraukiamos į mūsų koncertų programas.

Dviejų arijų kontrastai

Solistė Prudencija Bičkienė, pasipuošusi scenos rūbais, simbolizuojančiais marių deivės Juratės ir aplinkos bangų žalsumą, įsijautusiai padainavo operos smalsuliams dvi „Juratės ir Kastyčio“ ištraukas. Pirmoji arija — „Juratės dramatiškas šauksmas, prasiveržias iš marių gelmių Kastyčio viliojimais. Tai šauksmas gailesios marių valdovės, kuriai lenkiasi bangos vos pamojus ir dūksta vėjai jai paliepus — ir prisipažinimas meilės. Šios arijos dramatiška muzika leidžia spėlioti, kad Juratė yra žiauri, klastinga, stabmeldiškai mistiška vandens deivė, siekianti privilioti auką marių gelmėms. Antrojo solistės Bičkienės numeriu buvo Rūtelės arija. Rūtelė — kontrastas Juratei. Tai žemės moteris, kuri švelnia meile Kastyčiui ir motinišku rūpestingumu trokšta gelti mylimą iš vandens deivės pražūtingų vilionių. Rūtelė prašo Kastyčio neplaukti į marias, bet pasilikti su ja, žadėdama meile ir dainų dainoms guosti Kastyčio širdį. Nors solistė Bičkienė vykusiai interpretavo šias skirtingų moterų charakterių arijas, leidama pajusti pirmosios dramatinę šėlimą ir antrosios trapų švelnumą — jai geriau pavyko antroji arija, gal dėl to, kad pats kūrinyje savo apimtini bei švelnumu labiau pritiko išpildytojos balsui. Rūtelės muzikos subtilumas primena K. V. Banaičio „Obelių žiedų“ ir „Vandens lelijos“ dainų stilius.

Reikia tikėti

Iš tų dviejų trumpų operos ištraukų sunku susidaryti „Juratės ir Kastyčio“ operos vaizdą. Tačiau, žinant autoriaus muzikinės kūrybos lobyno aukštą meninę vertę, reikia tikėti, kad ši opera irgi aukšto lygio, kompozitoriaus jau išbandytų įvairiom muzikos formoms naujų kūrinių sintezė. Tad tokios operos atspausdinimas, orkestravimas ir pastatymas būtų dideliu kultūrinio įvykiu lietuvių išsivijoje. Malonu konstatuoti, kad Chicago Lietuvos Operos tarpe esą net specialiai atvy-

(Nukelta į 5 psl.)

Religiniai ir politiniai pranašavimai

RYTŲ IR VAKARŲ SANTYKIŲ KLAUSIMAI

Pasaulio dramos eiga

Bachofeno tezė šitaip atrodo: "Pasaulio istorija yra kova tarp Rytų ir Vakarų". Šita tezė vargiai turi tvirtą pagrindą. Bet vis dėlto kova tarp Rytų ir Vakarų sudaro žymią pasaulio istorijos dalį. Seni teologų, filosofų ir politikų pranašavimai Rytų ir Vakarų santykių klausimais mūsų laikais turi tam tikro aktualumo. Rytams ir Vakarams ryškumo davė Antrasis pasaulinis karas. Tarp Rytų ir Vakarų dabar vyksta pasaulėžiūrinė kova.

Viduramžių teologai ir filosofai pramatė pasaulio dramos tam tikrą eiga: istoriniai įvykiai rieda iš Rytų į Vakarus. Hugo St. Victor, 12 šimtmečio vokiečių grafo sūnus, istorinių įvykių judėjimą iš Rytų į Vakarus laiko pagrindiniu pasaulio istorijos dėsniu: "Dieviška Apvaizda pasaulio įvykių eigą šitaip sutvarkė: visų įvykių pradžia yra Rytai, po to jie persikelia į Vakarus ir išnyksta. Vakariai yra pasaulio galas." Hugo St. Victor toliau sako: "Dievas sukūrė žmogų ir apgyvendino jį rojuje. Rytai yra rojus, o Vakariai yra piktas. Dievas pradėjo žmogų iš Rytų, o piktą žmogų iš Vakarų."

Bet Rytai nėra tik biologinės žmonijos kilmės vieta. Kitas to šimtmečio istorikas, Otto von Freising, paskelbė dėsni: "kultūrinė žmonijos veikla ir pati krikščionybė plėtėsi iš Rytų į Vakarus". Rytų-Vakarų tendencija yra bendras pasaulio istorijos principas. Otto von Freising padarė išvadą: "kiekviena didesnė žmonijos susibūrimo jėga ir išmintis kyla iš Rytų. Vakariai yra visa to pabaiga. Pasaulio įvykiai ir dangaus kūnai rieda iš Rytų į Vakarus." "Translatio sapientiae" pagal Freisingą yra mokslų ir išminties keliavimas iš Rytų į Vakarus: iš Egipto per Graikiją į Romos Imperiją. "Translatio imperii" yra pasaulinių imperijų keliavimas ta pačia kryptimi: Babilonija, Asyrja, Persija, toliau Romos ir Frankų imperijos. Viešpatavimo paveldėjimas vis keliai į Vakarus. Romos Imperija palengvino krikščionybės kelią į Vakarus. Bažnyčios plitimas irgi turi Rytų-Vakarų kryptį. Sv. Petras ir Povilas keliavo į Vakarus "iki Ispanijos". Bažnytinių kalbų keitimas — hebrajų, graikų ir lotynų — rodo slinkimą į Vakarus.

Apie katastrofas kalbėta ir anksčiau

Hegelis paskelbė istorijos eigą: kiekvienas gimimas ir nauja gyvenimo forma turi susinaikinti ir mirties diegą. Otto von Freising istorijos eigą duoda biologinę charakteristiką: sena forma gimdo naują ir po to miršta. Tarp senos ir naujos formos yra giminytė. Bet nauja forma ima kitą gyvenimo kryptį. Rytų-Vakarų judėjime yra charakteringas dėsni: nauja gyvenimo forma išsivysto iš senosios formos sunaikinimo. Šitą dėsni patvirtina kultūrų ir jėgų kitimas. Imperijų susidarymas yra persunktas krauju.

Otto von Freising pranašavo Frankų valstybės žlugimą. Bet po Frankų valstybės žlugimo pradės savo viešpatavimą Antikristas. Šėtono karalystės "Imperium Diaboli" — gimimas prasidės po Frankų valstybės žlugimo. Otto von Freising po Franko valstybės žlugimo pramatė katastrofą.

Šėtono karalystė pagal Otto von Freising šitaip atrodys: be-

Dr. V. LITAS

dievis valdovas pradės Bažnyčios persekiojimą. Bažnyčia nenusilenks prieš bedievių valdovą. Bedievis valdovas stengsis iš žmogaus širdies išplėsti nuodėmės sampratą. Bus sukurta bedievių karalystė. Otto von Freising sako: "Bedievių karalystės pagrindas bus melas, tariamoji religija ir protas." Vakarų žlugimas pagimdys šėtono karalystę.

Rytų priekaištai Vakarams

Rytų žmogaus galvoje svarbią vietą užima dėsni: "Ex oriente lux" — iš Rytų šviesa — kitaip pasakius, pasaulio gerovė, laimė ir išganymas ateina iš Rytų. Tik iš Rytų pagal slavių ir Azijos tautų įsitikinimą ateis Vakarų išsigelbėjimas iš šėtono karalystės.

Tekniškai ginkluotais Vakarų žmogus šiuo laiku yra gamtos valdovas. Bet šitas žmogus prarado sielos kilnumą. Rytų kraštai šitokią priekaištą dabar daro Vakarams: Vakarų žmogus nuste'bė technika. Kitaip pasakius, Vakarų žmogus yra technikos vergas. Rytų kraštai Europai prikiša nutolinimą nuo krikščionybės: tarp gyvenimo ir tikėjimo Europoje yra didelis atstumas. Krikščionybė nėra Europos gyvenimo turinys. Vakarų Europos krikščionybė yra mechanizuota juristinėmis normomis. Šitie priekaištai ateina iš Rytų. Mahatma Gandhi 1920 metais pasakė: "Yra gilus mano įsitikinimas: Vakarų Europa įgyvendino ne krikščionybės, bet šėtono dvasią. Šėtonas, pasirodymas su Dievu žodžiu lūpose, turi didžiausią pasisekimą. Europa tik iš vardo yra krikščioniška. Tikrasis Europos dievas yra mamona. "Kilnusis Sadhu Sundar Singh po kelionės į Europą pasakė: "Mano įsitikinimu ne vienas Europos kraštas nėra krikščioniškas. Tik atskiri žmonės yra krikščionys." Azija iš prigimties turi didesnį prisirišimą prie Kalno pamokslų kaip Europa. Vienas indas daro tokį pranašavimą: "Krikščionybės likimą spres Azija, bet ne Europa, Amerika ar Afrika." Orientas šitą ateities misiją dvasiškai turi gyvą.

Faustinė Vakarų kultūra

Vakarų kultūros krizę sudaro idėjų praradimas. Huizinga, kultūros istorikas, mano šitaip: Vakarų kultūra peržengė zenitą ir dabar gyvena "saeculum senescens", kitaip pasakius, senatvės amžius. Vakarų pasveikimo nemini ne vienas Rytų pranašas. Rytų pranašai dažniausiai kalba apie Vakarų žlugimą kaip ir Oswald Spengler. Vakarų žlugimo pranašystės pagrindas yra šitas: faustinė Vakarų kultūra pasiekė civilizacijos stovį, intuicija užleido vietą sąmoningumui, žmogaus kurybą pakeitė kopijavimas — spausdinimas, individų sumas' nimas. Vakarų žmogus neturi dvasinės potencijos pasitikti pavoju iš Rytų. Tik dabar, kada pervėlu, Vakarų žmogus pamatė Rytų pavoju. Vakarų žmogaus pabūdimas yra kupinas baimės jausmo: jis neteko pasitikėjimo savo sukurtais vertybėmis.

Vakarų pasveikimo klausimais pranašavimai nesutaria. René Guenon šitaip sako: tik Rytų išminties priėmimas išgelbės Vakarų kultūrą. Kiti pranašai tiki Vakarų prisikėlimu. Bet netruksta nė fatalistų.

Dviejų šaltinių srovės

Slavių mesianizmas tikisi su-

teikti Vakarų žmogui religinį, kultūrinį ir politinį prisikėlimą. Šitos minties liudininkas yra praeito šimtmečio filosofas Nikolai Danilevskij: "Pasaulio istorijos srovė prasideda iš dviejų šaltinių prie senojo Nilo krantų. Viena srovė, dieviška ir dangiška, pro Jeruzalę ir Zargradą nesudrumstu tyrumu pasiekia Kieva ir Maskvą, kita srovė, žemiškoji, žmogiškoji, dalinasi į dvi posroves, kultūrą ir politiką, teka pro Atėnus, Aleksandriją ir Romą į Europos kraštus. Iš Rusijos prasideda naujas šaltinis tyro socialinio teisingumo."

Kitas to šimtmečio rusas ateistas Michael Bachunin šitaip sako: "Maskva palaidos Europos vergiją visiems laikams. Iš liepsnų ir kraujo jūros Maskvoje pakils revoliucijos žvaigždė. Šita revoliucija žvaigždė bus viso pasaulio žmonių laimės vadovas." Konstantin Leontjev davė kitą pranašystę: Rusija sukurs mirštanti Vakarų civilizacijai pakaitalą. Šitos kultūros pagrindą sudarys Rytų Krikščionybė. Dostojevskis Rusijos svorį šitaip įvertino: "Rusijos likimas yra viso pasaulio likimas". Tohau Dostojevskis visai atvirai pasakė: "Europa kartą pasibels ir mūsų duris. Pasibels tada, kada santvarka eis prie pabaigos."

Žygis į Europą

Rusijos pasiuntinybę miegančiai Europai iškėlė Herderis. Niekas pranašavimų metais nepramatė bolševizmo įsigalėjimo. Ernst von Lasaulx, visai nepramtydamas bolševizmo, tvirtino: "Kova tarp Rytų ir Vakarų pasibaigs Rytų laimėjimu, nes Rytai turi tvirtesnę tikėjimo jėgą."

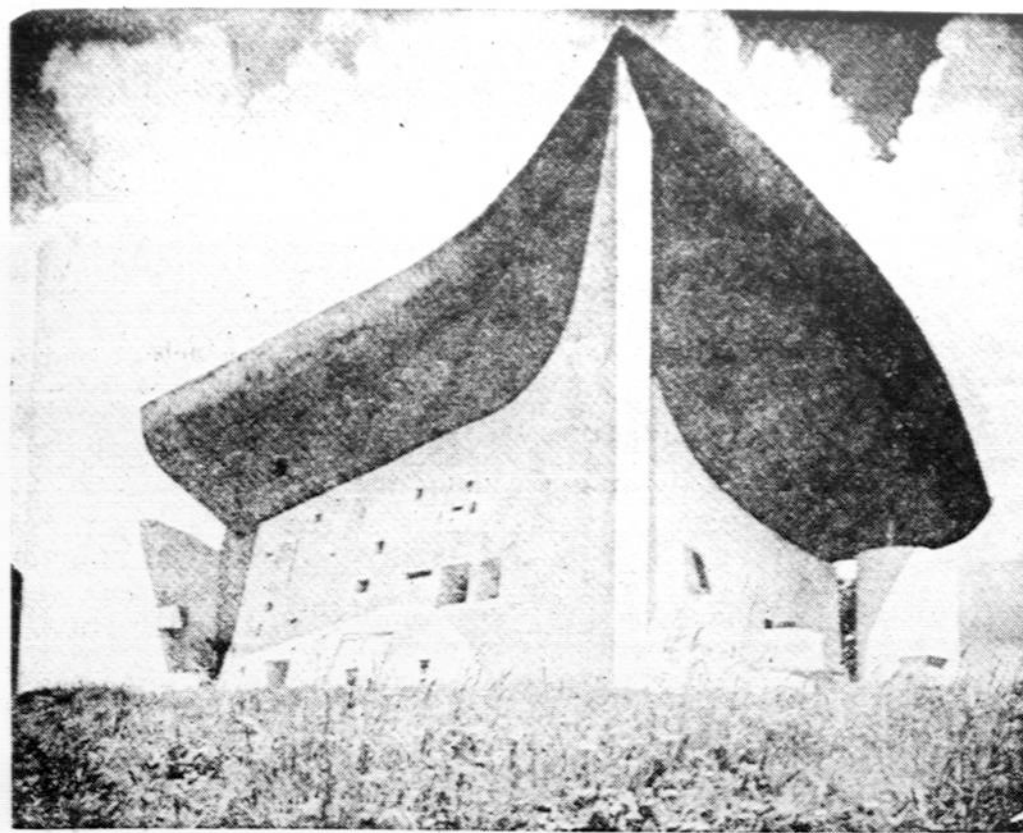
1850 metų sausio mėnesio 30 dieną didelė pranašavimo kalbą Ispanijos parlamente pasakė Donoso Cortés: "Netikite, mano ponai, netikite, kad ateinanči katastrofa jau pasibaigusi. Slavių tautos mums Vakarams nėra tas pats, kas kadaise germanai buvo Romos Imperijai. Slaviai neatneš imperijos atnaikinimo. Pavojinga liga, kuria dabar serga Europa, yra apėmusi ir slavus. Rusų tikėjimas vis daugiau traukiasi iš viešo gyvenimo. Rusai dabar pasidaria pusiau europiečiai. Bet šitiems rusams vieną kartą pasiseks žygis į Europą. Rusai užvaldys daug Europos tautų ir didelių godumų išgers tuos nuodus, kurie apsvaigino pačią Europą."

Tada ateis Europos mirtis. Nė viena pasaulio jėga neįstengs Europos išgelbėti. Bet ir Rusijos gyvenimo kelias eis į žlugimą. Didelės baimės apimtas aš noriu klausyti, kokia jėga dar gali sustabdyti Europos supuvimą. Kokias priemones turi siųsti Dievas šitai nelaimėi išvengti?"

Šitaip pasakė ispanų diplomatas. Vokiečių Moselio krašto kardinolas Nikolaus von Cues 1450 metais, vadinas, 400 prieš ispano pranašystes, pranašavo, kad ateis laikas, kada tikėjimą į Dievą nustelbs tikėjimas į patį žmogų! "Pramonė viską nustelbs. Tada didelė tauta iš Rytų paims Europos likimą į savo rankas".

Argi nėra išeities?

Rytų ir Vakarų santykių problema nėra tik kova dėl interesų sferos, jėgos, savigarbos, ūkinių rinkų, nacionalinio prestižo ir t. t. Kova tarp Rytų ir Vakarų yra pasaulėžiūrinė. Vakarams gresia nukriks-

Architektas Le Corbusier

Notre-Dame-du-Haut koplyčia Ronchampe, Prancūzijoje

Planetų „konferencija“

Planetos, judėdamos aplink savo valdovę saulę, kartais idomiai susigrupuoja. Senovės astrologai tokiais atvejais nesigalėdavo dažniausiai blogų pranašysčių.

Retą planetų susigrupavimą turėsime šiais metais vasario mėn. pradžioje. Penkios ryškios planetos — Merkurijus, Venera, Marsas, Jupiteris ir

Saturnas — susibėgs aplink saulės diską. Be to, dar ir mėnulis prisidės prie jų būrio. Ptolomėjaus laikais ir saulė, ir mėnulis buvo laikomi planetomis, tai visos septynios prieškoperninės planetos bus suėjusios tarsi kokion konferencijon. Šio fenomeno pradžia laikoma vasario 2 d. 12 val. nakties (Rytų standartiniu laiku). Jis tęsis 71 valandą, t. y. iki vasario 5 d. 11 val. vakaro. Po to planetos ims tolti viena nuo kitos ir palengva išsisklaidys iki kito panašaus suėjimo, kuris įvyks už 38 metų.

Šitie pranašavimai nėra šviesūs Vakarams. Vakarų Europos mokslo ir technikos pranašumas po šio karo susvyravo. Antras pasaulinis karas vyko už bolševizmo įsigalėjimą. Tada Vakariai kariavo prieš Vakarus. Dabar susidarė padėtis, atrodanti be išeities. Betgi ir praityje tokių laikotarpių "be išeities" Vakarams tekdavo pergyventi. O vis dėlto Vakariai krizę nugalėdavo.

Visa nelaimė yra ta, kad minėtos planetos aplink saulę susikonsentruoja. Dėl to šio reiškinio nebus galima matyti. Bet tuo pačiu metu, t. y. vasario 4 d., įvyks visišką saulės užtemimas, ir jo zonoje gyvenantieji žmonės galės bent trumpam, kol užtemimas truks, matyti nekasdienišką planetų susigrupavimą.

Jean Meeus, Kesselberg ob-

Prie užkandžių gerti:
STUMBRINĖ, ZUBROVKA ir SKAIDRIAJA

Prie kavos likerius:
LEMON-ICE, MIDUOLJ

Dėmesio!!! — Šiuos gėrimus reikalaukite tiksliai su JEROME Co. pilstytuvės lebeliu. — Rekomenduojame vokiškos firmos

WALL FLEISCHHAUER likerius
MOCCA ir CHERRY

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

FEBRUARY — VASARIO 1, 2, 3 D. D.

POPULAR BRAND OF 25 YR. OLD GREEK BRANDY		Fifth \$5.59
ST. ANNE FINE CALIFORNIA BRANDY		Fifth \$2.98
BARON VON KLUEG 10 yr. Old GERMAN BRANDY		Fifth \$3.89
GRAIN ALCOHOL 190 PROOF U. S. F.		Fifth \$4.89
CINZANO VERMOUTH, Dry or Sweet.		Fifth \$1.39
SKAIDRIJOJI VODKA 80 PROOF		Fifth \$2.98
POPULAR BRAND OF 90 PROOF GIN Quart		\$3.39
WISNIOWKA 80 PROOF POLISH CHERRY CORDIAL		Fifth \$5.19
MIDUOLIS LIQUEUR 86 PROOF		Fifth \$4.08
SOUTHERN COMFORT		Fifth \$3.98

Pravartu paskaityti

Norintieji pagrindiniai susipažinti su komunizmo teorija ir praktika, turėtų perskaityti dvi knygas: "You Can Trust the Communists" by Dr. Fred C. Schwarz. Spaustuvė: Prentice-Hall, Inc., of Englewood Cliffs, N. J., ir "The Naked Communist", by W. Cleon Skousen. Spaustuvė: Ensign Publishing Co., Salt Lake City, Utah.

Abu autoriai dr. Schwarz ir Skousen yra buvę pagrindiniai kalbėtojai televizijos programoje "Hollywood's Answer to Communism".

STIRBIS FUEL OILS

Alijeus virtuvei ir krosnims "Geresnė ir pigesnė alyva"

Tel. HEmlock 4-6264

PETRAS STIRBIS

6741 So. Maplewood Ave. Chicago 29, Ill.

MOVING

J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas ir apdraustas perkraustymas
WA. 5-9209 Chicago, Ill.

VESTUVIŲ NUOTRAUKOS IR AUKSTOS RŪŠIES FOTOGRAFIJOS MŪSŲ SPECIALABE.

PRECIN PHOTO STUDIO
4068 Archer Ave. Tel. VI 7-2481
(Incorporated)
EDVARDAS ULIS, sav.

MOVING

F. KASPARAS
Vietoje ar toli — patyrusių sąžiningas, švarus patarnavimas
TO 3-1262 Cicero, Illinois

VALYMAS

KILMAI, APMUSTI BALDAI IR SIENOS
J. Rudis
Tel. CLiffside 4-1050

Alyv., anglų, kūrenimo užtemų pakeitimai ir pataisyrai

BLUEFIRE OIL CO.

DR 3-3683
(24 VAL. TARNYBA)
Žemos kainos, greitas ir sąžiningas patarnavimas
Atstovai V. DOBA, HE 4-5880

PROPOSED RATE ON INVESTMENT ACCOUNTS

4 1/2%

join our stainless club

5 VIENETŲ PEILIO - ŠAUKSTŲ SETAS TAUPYTOJAMS DOVANŲ

Mūsų turtas viršija \$21,000,000.00

Už santaupas, įneštas mėnesio 15 d., nuosimčiai mokami nuo to mėnesio 1-mos dienos.

VALANDOS:

Pirmad. nuo 9 iki 4
Antrad. " 9 iki 4
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirt. nuo 9 iki 8
Penktad. " 9 iki 6
Šeštadiend. " 9 iki 1

District Savings

AND LOAN ASSOCIATION

3430 South Halsted Street • Chicago 8 • CLiffside 4-0106

ALBERT J. AUKERS, Prezidentas

Jesenino sūnus sovietiniame kalėjime

Intelektų reakcija prieš suakmenėjusią komunistinę dogmą

Paskutinis sodžiaus poetas

Retam poezijos mylėtojų nežinomas Sergejus Jeseninas vardas. Rusų jaunuomenėje ir dabar, trisdešimt šešeriems metams po jo mirties praėjus, jis yra populiariausias už bet kurį sovietinį poetą. Žinomas jis ir Lietuvoje, kur nuolat pasirodo jo vertimai. Jeseninas, tasai gaivališkas lyrinis genijus, vadino save "paskutiniu sodžiaus poetu". Jis netrukus nusivylė komunistine revoliucija ir 1925 metais nusizudė pasikardamas. Iki pat mirties jis gynė poetinio įkvėpimo laisvę.

Tragiška patirtis

Nedaugeliui Jesenino gerbėjų Vakaruose buvo žinoma, kad jo sūnus Aleksandr Sergejevič Jeseninas - Volpin taip pat yra re tik talentingas poetas, bet ir originalus matematikas bei filosofas. Tačiau jo patirtis komunistinėje sistemoje yra taip pat tragiška, kaip ir jo tėvo. Jis buvo kelis sykų suimtas ir ilgus metus praleido garsiajame Lubjankos kalėjime bei Karagandos, Uhtos ir Ustrymo koncentracijos stovyklose. Sovietinė valdžia nedavė jam leidimo išvykti į užsienį, nors 1959 metais jis buvo kviečiamas į tarptautinį matematikų suvažiavimą Varšuvoje.

"Protiškai nesveikas" daktaras

1959 metų vasarą Aleksandras Jeseninas - Volpinas parašė straipsnį, drąsiai pavadintą "Laisvas filosofinis traktatas". Nujausdamas, kad jam vėl gresia kalėjimas, Jeseninas - Volpinas perdavė tą straipsnį ir pluoštą poezijos savo draugams, prašydamas, kad jie pasistengtų išspausdinti tą medžiagą Vakaruose jo vardu. Netrukus po to, Jeseninas - Volpinas, iš tikrųjų, buvo suimtas ir uždarytas kalėjimui. Kadangi komunistinė valdžia tvirtina, jog Sovietų Sąjungoje daugiau nebesama politinių kalinių, Jeseninas - Volpinas buvo paskelbtas "protiškai nesveiku". "Protiškai nesveikas" — nors tik

du mėnesius prieš suėmimą jis gavo daktaro laipsnį Maskvos universitete.

Garsesnis ir už tėvą

Tačiau Jesenino - Volpino draugams pavyko persiųsti jo rankraščius į Vakarus. Tenai jis susilaukė labai didelio dėmesio. Pereitų metų liepos mėnesį jie išleisti New York'e knyga, vardu "Pavasario lapas". Amerikiečių kritikai "Pavasario lapą" pavadino svarbiausia knyga iš už geležinės uždangos po Milovan Jilo "Naujosios klasės".

"Pavasario lape" telpa Jesenino - Volpino laiškas vakariečiams, pluoštas jo eilėraščių ir "Laisvas filosofinis traktatas". Jesenino - Volpino eilėraščiai niekad nebuvo išspausdinti Sovietų Sąjungoje, bet ėjo rankraštyje iš rankų į rankas ir susilaukė daug skaitytojų. Nors rusų jaunuomenės tarpe daug kas laiko jį svarbesniu už tėvą, tačiau iš tikrųjų Jesenino - Volpino poezija neprilygstama Sergejui Jesenino eilėms.

Lambert Rucki / Mėlynojo apsiausto Madona

Kitoks ir jų pobūdis: vietoj tėvo lyrinio jausmingumo, sūnus rodo satyrinį ir ironišką talentą. Originalesni už poetas yra Jesenino - Volpino filosofiniai ir matematiniai raštai, pasižymį sokratišku skepticizmu.

Maištingoji jaunuomenė

Jesenino - Volpino kūriniai byloja gilią laisvės meilę, būdingą vis didėjančiai maištingosios sovietų jaunuomenės grupei. Skepticizmas, kalbą iš Jesenino - Volpino raštų ir vis dažniau sutinkamas sovietų jaunuomenėje, yra normali laisvės siekiančiojo intelekto reakcija prieš suakmenėjusią komunistinę dogmą. Tai dvasinis sukilimas prieš marksistinės teorijos ir praktikos kalėjimą; prieš pačius marksizmo filosofijos pagrindus.

Jeseninas - Volpinas, gimęs prieš 36 metus, buvo išauklėtas uždaramoje sovietų pasaulyje. Jo maištas įrodė, kad laisvės dvasios neįmanoma numarinti ir laisvės niekad nemačiusių krūtinėse.

Jesenino - Volpino maištas bus suprantamas ir artimas ir lietuvių jaunuomenei, maištaujančiai ne tik prieš komunistinę dogmą, bet ir prieš svetimąją priespaudą.

Stalino įpėdinams tik vaizduotės trūkio

Štai keletas ištraukų iš jo "Pavasario Lapo", kurį kritikai vadina vienu svarbiausių kūrinių, prasiškievusių pro geležinę uždangą. Įžangoje iš savo knygos Jeseninas - Volpinas rašo:

"Is tikrųjų, tik morališkai ir patriotiškai pasimetęs žmogus Sovietų Sąjungoje gali iškęsti didžiai nepasipiktinęs režimu. Jei taip nebūtų, komunistams nereikėtų uždaryti savo sienų. Jie negalėjo kitaip elgtis su savo gyventojais Stalino gadynėje. Dabar metodai pasikeitė, bet ne pagrindiniai. Svarbiausia tai, kad net dabartinės laisvės lygis, kuris kitos valstybės gyventojai būtų gėdinga vergija, buvo laimėta ne pačios

mūsų visuomenės, bet komunistinės valdžios padovanota — ne dėl civilizacijos santvarkos, bet kaip pelė — katės žaidimas su gyventojais. Ir tai vien dėl to, kad Stalino įpėdinams trūko vaizduotės ir drąsos sekti savo mokytojo pėdomis".

Aš nebėgu nuo savo likimo

"Aš prašau vakariečių, į kurių rankas pakliūs šios eilės, atsiminti, koks likimas laukia mane, jei jos bus išspausdintos. Mane gali apkaltinti "karo kurstymu". Beje, tų kaltinimų absurdiškumas gerai žinomas patiems kaltintojams. Tame, toje niekad nebūtoje ir visuotinėje veidmainystėje, ir glūdi giliausia mūsų tragedija".

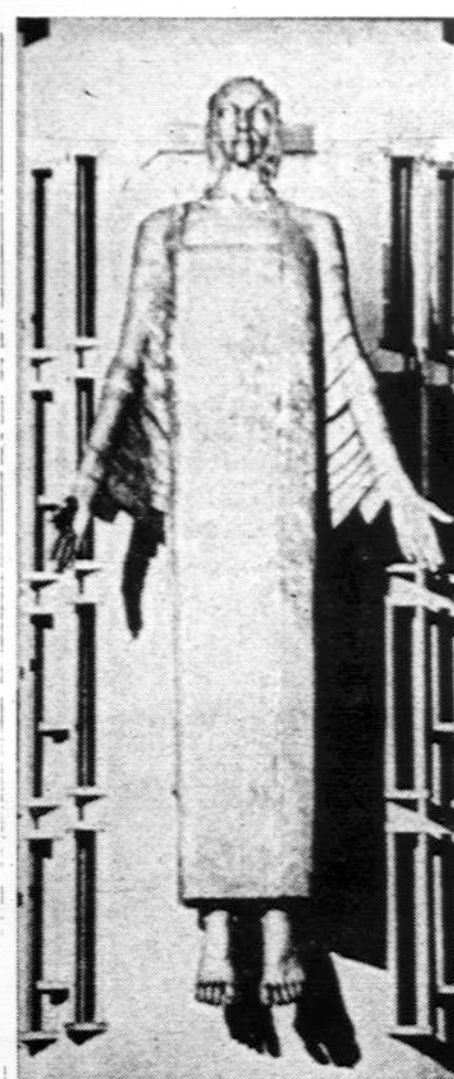
"Aš nebėgu nuo savo likimo. — pabrėžia Jeseninas - Volpinas, — nes Rusijoje aš tik tada patenkintas savo elgesiu, kada aš sugebu sukelti sąmyšį tarp veidmainių ir silpnųjų".

Žus nuo aklumo

Apie marksizmą Jeseninas - Volpinas taip išsireiškia:

"Jei marksistai Rusijoje patys tiki į savo teoriją, jie žus nuo savo pačių aklumo. Man atrodo, kad jie nėra tokie kvaili, jog nesuprastų to pavojaus, ypač kadangi jie jau seniai pavertė savo teoriją į patogų privatų vežimėlį. Ar jie sugebės pakankamai indoktruoti savo pasekėjus? Rusijos valdovai

dami filosofines sistemas į "klerikalines", "buržuazines", "proleterines" ir t. t. Ar jie tikrai nepajėgia suprasti, kad, pa-

Jacob Epstein Kristus Karalius

vyzdžiui, skirtumas tarp idealizmo ir materializmo pirmoje eilėje priklauso nuo intelekto prigimties ir neturi nieko bendro su socialine kilme".

Be pagrindinių sąvokų

"Marksizmas nuolat sumaišo galvojimo dialektiką su buities dialektika. Jis neturi tikslų ar net paprastai suprantamų apibūdinimų tokioms pagrindinėms sąvokoms, kaip medžiaginė, laikas, erdvė, sąmonė".

Savo poemoje "Bendrapilė-

DRAGAS, šeštadienis, 1962 m. vasario mėn. 3 d.

5

čiai, karvės ir jaučiai", pradėtoje rašyti Karagandos privertamojo darbo stovykloje ir užbaigtoje Maskvoje, Jeseninas - Volpinas rašo:

"Jei karą išgyvensiu, badą iškentėsiu, Gal dar metus aš palūkėsiu. Tas nelemtas vietoves apžiūrėsiu, Kur augau ir brendau rimbo pavėsy;

Ir šnektėsiu dar su išlikusiais draugais, Šaltųjų Sibiro stovyklų bendrakalniais; Bet kai pradės vėl eiti traukiniai, Tada apleisiu Rusiją aš amžinai".

Ir vienas paskutiniųjų sakinių Jesenino - Volpino knygoje yra išdidus iššūkis savo kaltintojams:

"Rusijoje nėra spaudos laisvės, bet kas gali pasakyti, kad joje nėra minties laisvės?"

P. O.

DAINA ELECTRONICS
TV-RADIOAI • RUGST. REKORDERIAI
STEREO FONOGRAMAI • PLOKSTELAI
ANTENOS • RAIFRIDOS • LEMPTELAI
EL. VIRT. PRIETAISAI • LAIKRODŽIAI
Viskam žemiausias kainas ir garantiją
3321 S. Halsted St. - CLIFFSIDE 4-8565

MOVING
Apdraustas perkraustymas iš
įvairių atstumų
A. VILIMAS
3415 S. Litanica Ave.
Tel. FRontier 6-1882

**SOPHIE BARCUS RADIO
ŠEIMOS PROGRAMOS**
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8 iki 10.30 val. ryto. Vakaruose pirmadienį, trečiadienį ir penktadienį.
VISOS PROGRAMOS IS WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg. FM
Tel. HEmlock 4-2413
7150 So. Maplewood Ave.,
Chicago 29, Ill.

PIRKITE APSAUGOS BONUS

GAZO APŠILDYMO KROŠNIŲ IŠPARDAVIMAS:
SIEGLER, MONOGRAM, MOORE
ir daugelio kitų firmų
nuo \$12.95 ir aukščiau
Specialus išpardavimas išstatytais pavyzdžiams. 3-ju dalių Sectional svečių kambario komplektas ir 2-ju dalių svečių kamb. komplektui ir miegamajam kamb. komplektui.
Mūsų erdviose patalpose turime didžiulį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Sav.
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atidara pirmadienį ir ketvirtį 9-9 val., antr., treč., ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmd. atidara nuo 11 iki 4:30 po pietų.

**PLANINGAS TAUPYMAS
MOKA GERUS DIVIDENDUS**
Kiekvienas žmogus turėtų atliktus nuo pragyvenimo pinigų taupyti kas savaitę.
4 1/4%
Taupyti reikia: senatvei, vaikų mokslui, išsigimui namo, automobilio, atostogoms, vestuvėms, krikštynoms ir kitiems reikalams. Kas turi sutaupę pinigų, tas jaučiasi saugesnis ir laimingesnis. Pradėk taupyti šiandien!
METINIS DIVIDENDAS
mokamas visoms santaupoms

MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. VIrginia 7-7747
Savings Insured to \$10,000 by F.S.L.I.C.
Automobiliams vieta greta mūsų įstaigos

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
TURI DVI KRAUTUVES CHICAGOJE:
BRIDGEPORTE, 3207 S. Halsted St., Victory 2-4226
Vedėjas E. RUDAITIS
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, Prospect 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 9 iki 9:30, kitomis dienomis nuo 9 iki 6 v. v.
Sėkmadieniais abi krautuvės atidarytos nuo 12 iki 5.
Penktadienio vakare iki 9:30 valandos vakaro atidara tik 6211 South Western Ave. krautuvė.

KAM PERMOKĖTI ir būti nepatenkintu,
kad galima įsigyti puikų mažai vartotą bet kokios firmos nuo 1956-1961 metų modelių garantuotą automobilį? Duodame 6-ių mėn. garantiją.
VACYS MOTOR SALES
6516 S. Western Avenue, Chicago 36, Ill.
Telef. WAilbrook 5-5121

Jūratė ir Kastytis pro uždangos plyšelį

(Atkelta iš 3 psl.)

kolektyvas rodo daug dėmesio jai, gal būt, kaip sekanti savos premjerai. Lietuviškos operos pastatymų iš operininkų grupės pateisintų "Lietuvių Operos" vardo pasirinkimą, o lietuviško meno puoselėjimu moraliniai atsilygintų visuomenei už gausias lėšas, kurių ji nesigali minėtam kolektyvui sveitimų operų pastatymams.

Ir apgailestauti

Grįžtant prie koncerto - baliaus programos tenka apgailestauti, kad koncerto salės pianinas buvo nesuderintas ir turėjo neatliepiančių tonų. Tokiu instrumentu akompanuodamas, A. Kučiūnas nedavė tobulo K. V. Banaičio muzikos skambesio, kas gal kliudė ir solistams parodyti švarų toną. Galima pageidauti, kad programos pildytojai nebūtų buvę taip šykštūs programos kiekybės atžvilgiu. Negalima su tikti, kad dviejų dainų ir dviejų arijų koncertas duotų gausaus ir kūrbingo K. V. Banaičio muzikinio derliaus aiškesnį vaizdą vakaro publikai. Ar negalėjo pianistas paskambinti nors gabalėli operos uvertūros, nes beveik kiekvienos operos uvertūroje slypi vyraujan-

tys veikalo motyvai. Būtų buvę įdomu išgirsti nors vieną iš tenoro arijų ar nors duetą su sopranu. Žodžiu, pasigesta nors kiek didesnio "plyšelio" pro uždangą į naują operą! Tiek pat pageidautina, atsižvelgiant į "premjerišką" koncerto pobūdį, kad sceniški artistų rūbai būtų buvę ne vien moteriškos giminės rūpesčiu...

Tačiau tikslas pasiektas

Baigiant pastabas dėl koncerto, dar galima pažymėti, kad pats balius atnešė pageidaujamą vaisių. Rengėjai rodė didelį sumanumą, įvesdami lėšų telkimo atrakciją. Pvz., viena iš jų — prieš rožių valsa solistė P. Bickienė salės viduryje nuotaikingai išpildė Muse-tto valsa ir įšilusiai publikai pati pardavinėjo rožes iki pas-

MOVING

R. SERENAS perkausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš to! Miesto leidimas ir pilna apdrauda.
2047 W. 67 Pl. WA 5-8063

TELEVIZIJAS

paprastas ir spalvotas nebrangiai tai sau. Už patarimą, vietoje \$3.00, už dirbtuvės darbą — \$10.00 ir dainų pigios paveiklėnės lėmos
J. M. GLINAS
2549 W. 60th St. WA 5-8063

utinio žiedelio Operos Fondo labai. Buvo sėkmingos ir kitos lėšų rinkimo priemonės.
Linkėtina, kad Chicago lietuvių pavyzdžių ir kitos mūsų kolonijos paremtų "Jūratės ir Kastytis" operos išleidimo į pasaulį pastangas.

Izabelė Motekaitienė

PINIGAI SIUNČIAM! LIETUVŲ
oro paštu—bet kokioje sumoje iki \$300 tik už

\$1.65

Kadangi senus rūbus ir kai kuriuos maisto produktus negalima siųsti į Lietuvą, daug kas dabar siunčia tik pinigus—per

Amalgamated Bank
International Dept.
111 SO. DEARBORN ST.
Tel. FRanklin 2-4100
Chicago, Ill.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

STEIN TEXTILE CO.

616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.

TELEFONAS — HARRISON 7-3737

Mūsų naujas adresas yra tik blokas ir rytus ant Roosevelt Rd. nuo mūsų ankščiau buvusių patalpų.

Automobilius galite pastatyti nemokamai už kampo į šiaurę ant Jefferson St. — aikštėje

Atidaryta kasdien įskaitant ir sekmadienius nuo 9 v. r. iki 5:30 p. p. Pirmadieniais uždaryta.

KVIECIAME AFLANKYTI NAUJAS PATALPAS!
CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Pres.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

Naujas aukštas dividendas numatoma
mokėti ant investavimo sąskaitų nuo Vasario mėn. 1 d., 1962 m.
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami kas savaitę ir liepos mėn. 1 d.
PIRMADIENIŠKAI: 9 v. r. iki 8 p. p.
ANTRADIENIŠKAI: 9 v. r. iki 5 p. p.
SEKMDIENIŠKAI: 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiadienį uždaryta.

Vieniolika klausimų laureatui

(Atkelta 13 3 pusl.)

torinė introdukcija Lietuvoje vyko nepaprastai lėtai. Ją viešai ir oficialiai pradėjo Mindaugas pačiame XIII a. viduryje, bet įvykdė tik Algirdo ir Kęstučio sūnūs XIV a. pabaigoje. Tačiau ir po to dar per išstisus šimtmečius senasis tikėjimas vis tebebuvo lietuvių liaudies kultūrai genetiniu šaltiniu ir centre atrama. Lietuvio baltiškoji religija (t. y. lietuvių tautinė pasaulėžiūra ir pasaulėjauta) krikščionėję ypatingai lėtai. Tokių būdų senoji lietuvių religija iki pat XVIII a. vidurio tebesudarė liaudies kultūrinės nuosavybės branduolį. Lietuvių liaudies katalikybė — savotiška katalikybė: sakytumė, liaudinė, baltiškoji, „sektantinė“. Ji atmiesta baltų religijos simboliams, tikėjimams, motyvams ir papročiams. Net iki pat Antrojo pasaulinio karo Lietuvos kaime dar teberuseno senosios religijos žarijų.

Tat gal nebent pagal šią pastarąją sampratą — ne religinę (tikybinio apsisprendimo) prasme — aš tegalėčiau prisipažinti esąs iš dalies dar lietuviškasis „pagonis“. Tačiau vis tiek ne „atkritėlis“: man rodos, aš gi visada toks buvau, tad „atkriti“ nė negalėjau.

— Premijotojo romano veikėjai šneka šiai dienai mums neįprasta lietuvių kalba. Ar tai turėtų būti mindauginių laikų šnekamoji lietuvių kalba? Jei taip — kuriais šaltiniais pasiremami ja atkūrėte, ir kiek ji gali būti laikoma tikru pinigų?

— Mes, tiesa, didžiuojamės, kad lietuvių kalba yra labai sena ir turtinga formomis bei raiškos subtilybėmis. Deja, mes dar nesame įsisąmoninę lietuvių kalbos senumą priimti su sieta išvien su lietuvių tautos senumu. Net tuo metu, kai džiaugiamės lietuvių kalbos senumu, mums nė į galvą apie tolygių lietuvių tautos senumą. Tai neteisinga ir neįlemta samprata. Lietuvių tautą ir kalbą turime ir tegalime suprasti tik grietžton vienybės susietas.

Nuo XIII a. ligi XX a. — 700 metų slinktyje — lietuvių kalba tęsė savo raidos kelią. Kalba, tiesa, kinta iš lėto. Dar VIII a. nebus buvę skyrių lietuvių ir latvių kalbų: tebuvo tiksliai viena rytinių baltų prokalbė. Tačiau gi — tegul lietuvių kalba (bei tauta) ir labai konservatyvi — 700 metų! Per ilgus 700 metų vyko lietuvių kalbos — paveldimos atmintinai iš kartos į kartą — kitiškas: vyko nuosekliai, priežastiniai ir pagal griežtus garsų dėsnius.

„Titnago ugnies“ veikėjų kalba — mindauginių laikų šnekamoji lietuvių kalba. Kuriais šaltiniais pasiremami ja atkūrėte? Tektų ilgokai sugaišti ir daug vietos užimti, jei tuos autorius, veikalus, studijas bei straipsnius atsiminti ir išskaičiuoti pasisąntumėm. Su pagarba pažymėsiu tik įvadinius bei pagrindinius šaltinius: prof. dr. Antanas Salys ir prof. dr. Pranas Skardžius, kurių vadovybėje kalbines disciplinas universitete studijavau.

Kiek toji veikėjų kalba laikytina tikru pinigų? Jeigu, anot Paskalio, net geometrijoje negalima visko įrodyti ir apibrėžti (jo str. „L'Esprit geometrique“), tai juo labiau šiandien jau neįmanoma mindauginės kalbos išsiaišinti bei tiksliai atkurti ir dokumentuoti. Skirtybės yra gana didelės ir ketveriopos: 1. garsinės (fonetinės raida), 2. kaitybinės (morfologinės), 3. sintaksinės ir 4. žo-

dyninės. Nežiūrint geriausių norų, pastangų ir kruopštumo, toji kalba tėra apytikrė.

— Prisimenant čia mūsų atvejų atvejais keliamą klausimą (Ar dar jauna Amerika? Ar jau paseno Europa?) gundo Jus paklausti, ką Patys apie tai galvotumėt, turint prieš akis literatūrinę šią žemynų situaciją?

— Atsakymas pareina nuo „jauna“ ir „jau paseno“ sampratų. Pagal svarstymo atžvilgių bei bazių įvairumą, abi šios sampratos gali būti skirtingos, net sakytumė įvairios. Klausimas labai komplikotas. Kad galima būtų rimtai atsakyti — o ne tik spėti ar žodžiai — reiktų atsidėti įsigilinti. Taigi aš to gerai ir nežinau. Ale už tai gerai žinau, kad ugnis yra tikrai jauna. Gi Amerika ugnies ir siuto turi nemažiau, kaip trimetis erzilas. O Europa man atrodo panaši į titnagą: kieta, patvari ir sunki — ji kupina potencialios. Argi galėtų ji būti labiau „pasenusi“ negu Kinija, Japonija, Indija ar apskritai Azija? Bet šiaip ar antraip būtų, mes, lietuviai, juk turime daug artimesnių ir svarbesnių problemų bei klausimų.

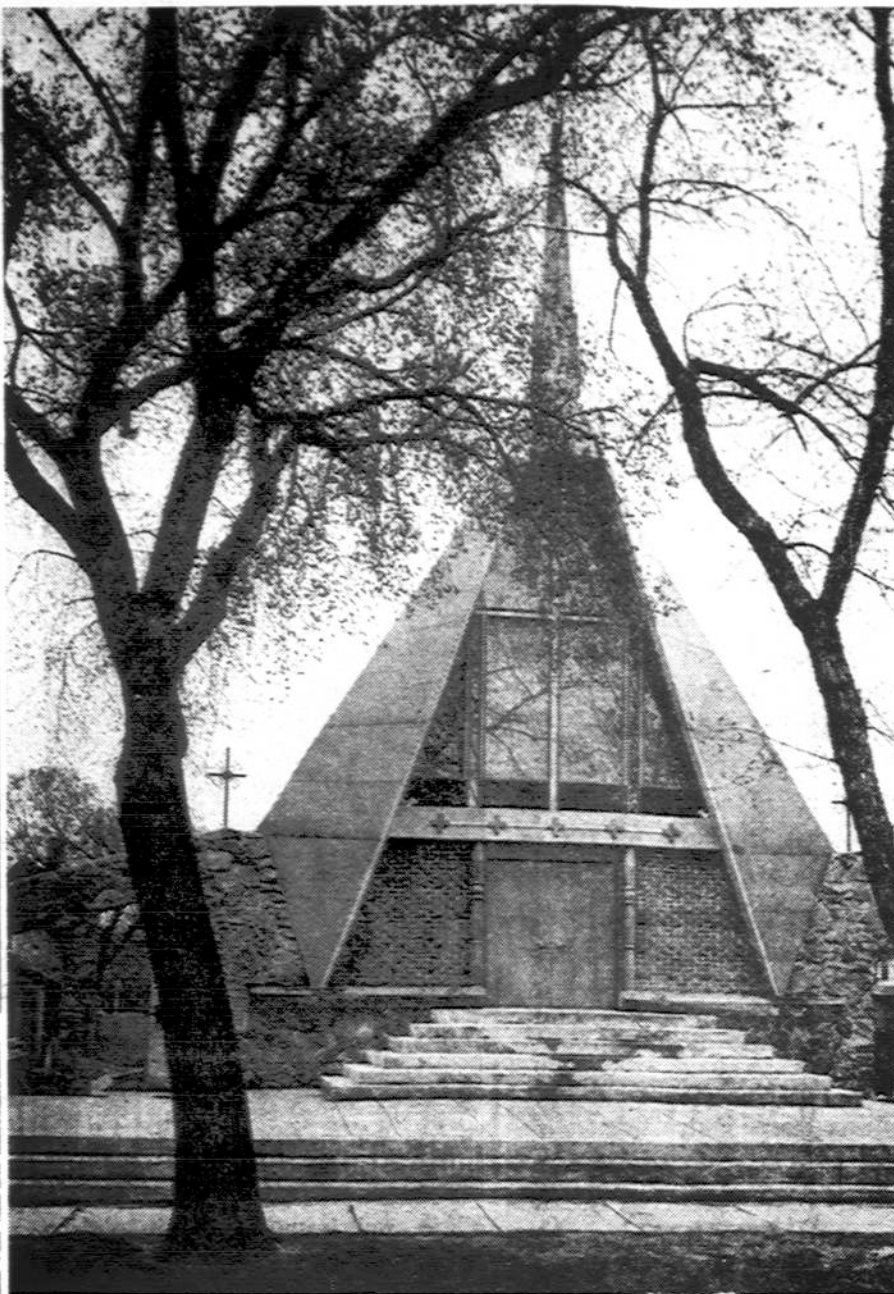
— Išskirtinis kai kurių mūsų rašytojų įkvėpimo ieškojimas pirmąpradžioje lietuvių kultūros klostuose ar nėra tik neįrealus, atominiams amžiumi nesveikas romantizmas? Ar negeriau būtų rašyti apie atominių laivą, o ne apie akmeninį kirvį ar žalvario apyrankę?

— Viena, rašytojas nepagrįstai darytų, jeigu bėgtų nuo to, kas jam teikia įkvėpimo. Antra, pirmąpradžiai lietuvių kultūros klotai man nėra „neįrealūs“ ar kas nors „nesveiko“. Menui bei dailiajai prozai ir poezijai atominis erdvių laivas nė kiek nėra geresnis už akmeninį kirvį. Pagaliau, kai kas gi jau mato senojoje rašant ranką. Jeigu taip — atominės katastrofos išvakarėse gal kaip tik pats laikas susirūpinti akmenis kirviu ar žalvariu...

Ar ledlaikio epochą vaizduosi, ar atominį amžių: kūrybos centre — žmogus. O jeigu gi žmogus, tai ir meilė, ir mirtis, laimės ieškojimas, pavydas, galstis, nusiminimas, baimė etc. Pakitę drabužiai, dekoracijos ir grimas, o pagrindinis veikėjas — vis žmogus. Visa eilė didžiųjų pasaulinės literatūros veikalų buvo sukurta jų autoriams atsiremiant į labai tolimą senovę bei pirmąpradžius kultūros klotus (atseit, į „neįrealų“ ir „nesveiką romantizmą“). Pvz. tokie autoriai: Homeras („Iliada“ ir „Odiseja“), Aischilas, Sofoklas, Euripidas, Vergilijus („Eneida“), Miltonas („Nustotasis Rojus“), Rasinai („Andromaka“ ir „Ifigenija“), Baironas („Kainas“) etc.

— Ar neužgožia, Jūsų manymu, svetimosios įtakos šiapus ir anapus autentiško lietuviško žodžio? Ar jis vis dar tebeturi niekieno kitų nepakartojamą lietuvišką spalvą?

— Svetimosios įtakos lietuvišką žodį puola jau 700 metų. Bet jis nesusilpnėjo nei savo šviesa, nei kaitra. XX a. gi ypač sparčiai jis kyla savo estetinės ir intelektualinės išraiškos jėga. Aš giliai tikiu: lietuviškas žodis išves ir išgelbės mūsų tautą. Dar daugiau: gal jau nebe toli metas, kai mūsų tautos giliai išskentėta, išjausta ir išmastyta žodį — brandų ir autentišką — užgirs pačių kultūringųjų tautų elitus.

Architektas A. Kulpavičius Šv. Kazimiero lietuvių bažnyčia Winnipege, Kanadoje.

— Įdomu būtų žinoti — po kelių šimtų metų buvimo Kanadoje, kuo Patys dvasioje jaučiatės: labiau europiečių, ar kanadiečių?

— Kanadoje man vis šalta. Ir kada tik atsimenu saulėtą Alpių kalnuose, mane apkrinta kažkas ilgesingo, gražaus ir vasardrūgno. Gi tikrai neapsakomai gera — ligi sopulio gera ir magiška birželio mėnesienomis — tėra buvę tik tai ten, kur Piliakalnis ir Didelis Akmuo — — — K. B.

• J. Ehret, „Geistige und gesellschaftliche Pfeder des Kommunismus“ (Dvasiniai ir visuomeniniai komunizmo pagrindai). Basel, 1961, 15 p. Tai specialus, prieš Kalėdas pasirodęs prof. dr. J. Ehreto straipsnio atspaudas iš leidinio „Leitfaden der kommunistischen Theorie und Praxis“.

• Muz. M. Čibas nuo gruodžio 3 dienos pradėjo vargonininkauti airių Šv. Alojzo parapijoje, Great Neck, N. Y. Dirba ir su chorois jūrininkų mo-

GRIGUS PHARMACY

VISOS VAISTINĖS REIKMENYS

Išpildome receptus ir turime naujausius patentuotus vaistus.

Atdara kiekvieną dieną nuo 9:30 v. r. iki 10:00 v.

Sekmad. nuo 9:30 v. r. iki 2:00 p. p.

Grigus Pharmacy
6725 South Pulaski Rd.
CHICAGO 29, ILLINOIS
Tel. LUdlow 1-1919

Joseph M. Grigus, B.S., R. Ph., savininkas

Kronika

• Lietuviškai knygai, išleisti Lietuvoje prieš 1941 metus, išvežti ar išsiųsti iš Lietuvos yra sovietų valdžios uždaras draudimas, taikant jai „Senovės paminklų apsaugos įstatymą“. Jeigu tokia knyga antikvariate ir kada pasitaikanti, už ją imamos pasakiškos kainos. Taip, sakysime, J. Balčikonio redaguoto Didžiojo Lietuvių kalbos žodyno I ir II tomo laidos 1 egzempliorius antikvariate parduvinėjamas po 100 naujų rublių (pirmiau po 1,000 senųjų rublių) ir, jeigu kada pasitaiko, tuojau nuperkama. Nežiūrint to, senąją lietuvišką knygą, išleistą dar prieš bolševikų okupaciją, Lietuvos žmonės labai myli ir nesivaržą už ją mokėti aukštos kainos, dažnai atsiskaidydami sotesnių pinigų ar geresnio drabužio.

Išsiųsti iš Lietuvos prieš 1941 m. išleisti knygai reikia jau pačios Maskvos įstaigų sutikimo. Jeigu toks leidimas gautas (duodama labai retai), tai už jį reikia sumokėti visa 100% knygos vertės, įvertintos sovietų pripažinto antikvariato, kuris, paprastai, labai lūpa už tokios rūšies leidinius.

• „Knygų Lentyna“, Lietuvių Bibliografinės Tarnybos Biuletenis, nr. 4 (124). Rugsėjis -

Spalis, 1961. Šalia išievių knygų bibliografijos 1961 m. rugsėjo - spalio m., paskelbta ir smulki lietuvių periodikos laisvame pasauly svarbesnių straipsnių bibliografija (1961 m. rugsėjis - spalio).

Tikrasis patriotizmas yra didelė kūrybinė jėga, kuri visus tautiečius jungia, o ne skaldo.

M. Krupavičius

CAMERAS AND SUPPLIES

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.

Tel. PR 6-8998

3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMAI MEDŽIAGA

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St.
Tel. Victory 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai. Raštinė atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

UNIVERSAL SHOE STORE

(Liet. batų krautuvė) Yards 7-4525
(Virš 40 metų Bridgeporte)

Naujausio stiliaus batai visai šeimai

3335 South Halsted Street
Chicago, Illinois

Atdara: kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

STABDŽIŲ TAISYMAS BRAKES RELINED

Nuo '50 iki '58 metų mašinoms kainuoja:

CHEV., FORD, PLYM. \$14.95
DODGE, PONTIAC, OLDS, STU., RAMBLER, BUICK \$15.95
MERCURY, THUNDERB., HUDSON \$16.95
CHRYSL., De SOTO, PACKARD \$18.95
LINCOLN, ROADMASTER, CADILLAC \$19.95

Zemos kainos ir čia neišvardintoms mašinoms. Pilnas hidraulines stabdžių sistemos taisymas (cilindrai, vamzdeliai, oro šalinimas ir kt.). Taip pat tepimas, alyvos keitimas, smulkūs mechaniški pataisymai, lyginimas ir dažymas.

Nauja dirbtuvė su moderniaisiais įrengimais. Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sažiningu darbu.

ČESAS AUTO REBUILDERS

2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois
GEovehill 6-7777

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimel ištikus neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

FREE TRANZISTORINIS RADIJAS

KUOMET NUPIRSITE
800 GALIONŲ
KURENAMOS ALYVOS
ARBA

PASTOVUS
ŽIBINTUVĖLIS
(Flashlight — nereikia jokių baterijų)

KUOMET NUPIRSITE
400 GALIONŲ
KURENAMOS ALYVOS

GAPS PETROLEUM COMPANY

PILNAS APSILYDYMŲ — VESINIMO — ITAISYMAS —
APTARNAVIMAS
Tel. — PRospect 6-6677 2735 West 63rd Street
Giving Always Perfect Service

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

(Licensed by NESHPOSILTORG)

Paskubina jūsų siuntinius jūsų draugams ir giminėms į bet kurią SSSR dalį.

Siuntiniai APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS —
— GAVEJAS NIEKO NEMOKA —

Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite, negu pirkdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų, tinkamų siuntiniams, pigiau negu bet kur kitur.

Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite arba apšaukite mūsų jums artimiausį skyrių:

NEW YORK 3, N. Y.	39 Second Avenue	Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 7, N. Y.	600 Sutter Ave.	Tel. DI 5-8808
WOODHAVEN 21, N. Y.	84-17 Jamaica Ave.	Tel. VI 3-1477
PASSAIC, New Jersey	176 Market St.	Tel. GR 2-6387
PATERSON 1, N. J.	99 Main Street	Tel. MU 4-4619
*VINELAND, N. J.	W. Landis Av. (Greek Orthodox Cl. Bldg.)	Tel. FO 3-8569
LAKEWOOD, N. J.	126 4th Street	Tel. BI 3-1797
NEWARK 3, N. J.	428 Springfield Ave.	Tel. LO 2-1446
NEW HAVEN, Conn.	6 Day Street	Tel. WA 2-4035
PHILADELPHIA 23, Pa.	530 W. Girard Ave.	Tel. HU 1-2750
PITTSBURGH 3, Pa.	1015 East Carson St.	Tel. TO 1-1068
CLEVELAND 13, Ohio	904 Literary Road	Tel. SW 8-2868
WORCESTER, Mass.	174 Millbury St.	Tel. GL 8-2256
GRAND RAPIDS, Mich.	606 Bridge St. N.W.	Tel. VI 1-5355
DETROIT, Michigan	7300 Michigan Ave.	Tel. TO 7-1575
HAMTRAMCK, Mich.	11333 Jos. Campau	Tel. BR 8-6966
CHICAGO 22, ILL.	2222 W. Chicago Ave.	Tel. WA 5-2737
CHICAGO 8, ILL.	3212 S. Halsted St.	Tel. AN 1-2994
Los Angeles 22, Cal.	960 S. Atlantic Blvd.	Tel. FI 6-1571
SAN FRANCISCO, Cal.	2076 Sutter Street	Tel. PL 6-6766
WATERBURY, Conn.	6 John Street	Tel. CH 9-6245
ATHOL, Mass.	61 Mt. Pleasant St.	Tel. LI 2-1767
BOSTON 18, Mass.	271 Shawmut Ave.	

• Vineland skyrius atidarytas penktad., šeštad. ir sekmadieniais

Mes mokame 4 1/2%

Kiekviena sąskaita ligi \$10.000.-
apdrausta
Federalinėje
Valdžios įstaigoje:
Federal Savings
and Loan Insurance
Corporation

ant visų taupymo sąskaitų

5%
ant Bonus sąskaitų

MIDLAND SAVINGS
and Loan Association
4040 ARCHER AVE., CHICAGO 32
Phone: CL4-4470
August Saldukas Prezidentas

Emil Nolde

Kristus tarp vaikų

MENAS IR KRIKŠČIONYBĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

Akivaizdoje to viso Frank ir Dorothy Getlein ryžtingai pabrėžia:

— Mes galime gerbti praeitį ir iš jos mokytis, bet mes negalime gyventi praeityje.

Jie baiminasi, kad jeigu toliau taip bus užmerktos akys į dabarties meną, krikščionybė pasiliks mieganti dabarčiai. Jie pabrėžia:

— Jeigu norima tikro, autentiško meno, tai turi būti mūsų dienų (modernus) menas, nes vieninteliai menininkai, kurie yra gyvi, yra mūsų dienų menininkai.

Prancūzų impresionizmas ir vokiečių ekspresionizmas

Po šitokių įžanginių pastabų, krikščioniškojo meno istorikai ir, pasakytume, to meno filosofai Frank ir Dorothy Getlein perima prie atskirų kraštų dabarties dailininkų, kurie savo kūrybos talente pražydi moderniojo krikščioniškojo menu. Visų pirma pažymima, kad jeigu prancūzų impresionistai daugiausia domėjosi studijavimu natūralaus šviesos kritimo ant žemės, tai vokiečių ekspresionistai taipgi studijavo šviesą, bet juos daugiau domino dvasios šviesa; daugelį jų darbų įkvėpė religinė dvasia; jie ieškojo realybės, esančios už paviršutiniškos realybės.

Didysis vokiečių Nolde

Ir minėto veikalo autoriai vienu iš tokių pirmaujančių randa vokiečių Emilį Noldę. Jo visuose darbuose dvelkia gilus religinis jausmas. Skaidriuose ar audringuose jūros vaizduose, visą gyvenimą testose gelių tapybinėse studijose Nolde vis kūrė tą dvasinę tikrovę, esančią už gamtos veido. Tai pvz. ryški tokiuose jo paveikluose, kaip "Didysis sodininkas". Čia virš suprastinto žiedų kupėjimo, vaizduojančio visus gyvus ir augančius daiktus, Dievo mylimus ir maitinamus, jaučiame ne sunkiai atspėjama globojanti ranka ir veidas.

Nolde gyveno ilgai: nuo 1867 iki 1956 metų ir mėgo tapyti Senojo ir Naujojo Testamento žmones bei įvykius. Ir tai atlikdamas, jis atrado sau ir kitiems, kad krikščionybė mene neturi būti toks sacharinis saldumas, o — perskrodžianti geriausios meniškos kūrybos šviesa, net ir dvidešimtojo šimtmečio kūrybos.

Noldės "Paskutinė vakarienė" neturi to geometrinio sutvarkymo, koku ryškus Leonardo tos temos kūrinyje. Pas Noldę viskas suprastinta, bet

čia išryškėja tas asmeniškasis Kristaus santykis su kiekvienu dalyvaujančiu Pirmojoje Komunijoje, pabrėžiamas širdžių bendravimas. Tik kairia-me kampe matomas veidas, nenukreiptas į centrą — Kristų, tai Judo.

Tokius meno pavyzdžius iškeldami F. ir D. Getlein dar kartą pasisako prieš tas "anti-septines lėles, susacharinintą Kalėdų vaizdavimą" dabar taip paplitusį tikinčiųjų praktikoje, kada religinio meno fabrikai gamina "balzamuoto stiliaus statulas".

Prancūzų Rouault

Noldės kūryba parodo, kad modernusis menininkas nesisie- loja erdvės iliuzija savo tapyboje. Veidai ir žmonės, taip sakant, iškelti ir vaizdo paviršiu. Ta kryptimi dar tolimesnį žingsnį žengė prancūzų Georges Rouault, kurį F. ir D. Getlein vadina didžiausiu XX šimtmečio religinio meno atstovu. Rouault ne tik veidus ir asmenis iškėlė į paveiklo paviršių, bet daugelyje savo darbų, duodamas beveik skulptūrinės struktūros spalvas, jis vaizduoja juos lyg išeinančius iš dro- bės paviršiaus į kambarį...

Rouault savo paveikslams skyrė daug kūrybinio darbo. Juos šikavo, tapė dažais, atidėjo, vėl paėmęs krovė dažus; nesunaikindamas ankstybesnio kūrinių, dar ryškino kontūrus, apveddamas riebias juodas li- nijas, stebėtojai primenančias linijas vitražų, prie kurių Rouault dirbo dar kaip jaunas mokyns.

Tėvų ruošiamas religinio me- no amatininku, jis pasirinko ta- pytojo kelią, per ketverius me- tus išeidamas meno mokyklą ir jaunatvėje laimėdamas pre- mijas už savo kūrinius "Vai-

kelis Jėzus tarp Bažnyčios dak- tarų" bei "Mirusį Kristų ap- rauda gedėdamos moterys"

Tolimesniame kelyje Rouault, būdamas religinių temų kūrė- jas, buvo pagautas jausmo — Kristaus buvimo tarp prislėg- tųjų. Pradėjęs tapyti atpažis- tamus Paryžiaus teisėjus, klo- unus ir gatvės moteris (— kur vaizduotas Kristaus nebui- mas), jis pasuko į vaizdavimą kenčiančiųjų įvairiose vietose ir įvairiais šimtmečiais.

Konvertitų įtakoje

Rouault smarkiai paveikė jo pamėgtojo mokytojo Gusta- ve Moreau mirtis. To mokyto- jo vietą jam ėmė atstoti tokie šviesūs prancūzų intelektualai, kaip filosofai Jacques ir Raissa Maritain, rašytojai Huysmans ir Bloy. Tai vis buvo konverti- tai katalikai, stipriai paveikę ir į Rouault religinio jausmo atgimimą bei suintensyvinimą.

Pirmojo Pasaulinio karo me- tu Rouault susitarė su meno

KARPENTERIS

Visokių namų, garažų, vidaus ir išorės, didelių ir mažus pertvar- kymus, virtuvės spintelės darau labai prieinama kaina.

IGNAS
Tel. HE 4-5570

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

kūrinių ledėju ir prekybininku A. Volland sukurti jam iliust- racijas užplanuotam kolekty- viam veikalui "Miserere". Su- kūrė 58 paveikslus knygai, ku- ri niekada nebuvo parašyta... Tai buvo puikios graviūros, rai- žiniai. Jie buvo taip rūpestin- gai atliekami, kad Rouault kai kuriuos perkūrė net po 12 kar- tų, kol buvo pilnai patenkintas. Rouault yra užėmęs labai sa- vitą poziciją prancūzų mene.

Toliau tas naujasis veikalas "Christianity in Modern Art" apima naująją religinę archi- tektūrą, skulptūrą, litografiją, tapybą, sustojamas prie tokių kūrėjų, kaip Salvador Dali ir kitų. Veikalo autoriai ryškiai parodo moderniosios religinės kūrybos veidą, džiaugdamiesi, kad dabar vyksta žmogaus dvasios atgimimas mene — "Išėjo garbei ir žmogaus išga- nymui".

Kalba yra bendras meilės ryšys, vienybės motina, pilietiškojo tē- vas, valstybės sargas. Sunaikink ją — sunaikinsi santaiką, vienybę ir gerovę. Sunaikink ją, — užtem- dysi saulę danguje, sumaišysi pa- saulio tvarką, atimsi gyvybę ir garbę. — M. Daukša

Bernard Shaw važiuo į Londo- ną. Jo bendrakeleivis apsižiūrėjo, kad nėra pinigų, ir garsųj dra- maturgą tuoj išvadino kišenvagių. Dar kartą perkraustęs visus savo daiktus, tasai asmuo piniginę pa- galiau surado ir atsiprašė rašyto- ją. Į reikalą įsiškio konduktorius. — Aišku, už įžeidimą galite pa- duoti į teismą.

— Et, — mostelėjo Shaw, — būtų tik bereikalingas triukšmas. Juk mudu tik apsirikome: jis ma- ne palaikė vagim, o aš jį padoriu žmogum.

VASARIO MĖN. IŠPARDAVIMAS

NAMŲ RAKANDŲ, TELEVIZIJŲ, PEČIŲ, REFRIGERATORIŲ IR AUKSINIŲ DAIKTŲ

Budriko kainos žemesnės kaip kitur, lengvais išsimokėjimais

- 3 dalių Miegamojo kambario setai nuo \$89.00
- 4 dalių Miegamojo kambario setai nuo \$139.00
- 2 dalių Svečių kambario setai nuo \$89.00 iki \$400.00
- 5 dalių Dinetės setai nuo \$37.00
- 7 dalių Dinetės setai \$69.00
- 9x12 vieln. karpetai \$39.00
- 21 colio kabinetinė televizija \$99.00

Gaziniai pečiai, šaldytuvai, minkš- tos kėdės, matracai, dulkių valy- tuvai, skalbiamos mašinos, televizijos, liet. plokštelės, auksiniai daiktai

BUDRIK FURNITURE

3241 So. Halsted St.
Tel. Calumet 5-7237

Atdara pirmad. ir ketvirtadieniais iki 9 val. vakaro
Sekmadieniais 11—5 val.

Budriko radio programos sekmad. 3 stoties WHFC, 1450 kil. nuo 2 iki 2:30 valandos po pietų.

KVALIFIKUOTOS RANKOS ir AKYS

Ne visi vaistai yra pagaminami vaistų gaminių laboratorijose. Daugelį receptų mes turime išpil- dyti tik iš užrašų. Tokiu atveju tik tikslus pasvėrimas ir išmėra- vimas yra labai svarbu. Kai mes išpildome receptą, jūs galite būti užtikrinti, kad jį tiksliai išpildy- sime, kaip daktaro užrašyta.

Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaist- us, kurie veikia pasekmingai. Tu- rime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujesių ir vėliausių išras- tų.

DARGIS DRUG STORE

CHARLES P. DARGIS
Reg. Pharmacist

2425 W. Marquette Road
Chicago 29, Ill.

Tel. HE 4-6050

VALANDOS:
Kasdien 9:30 v. r. iki 9 val. vak.
Šeštad. 9:30 v. r. iki 6 v. v.
Treč. ir sekmd. užrašyta.

JOHN W. PACHANKIS MONUMENTS

C. VITKAUSKAS-VITKUS
6819-21 So. Western
All Phones GR 6-3745

GRAŽIAUSIŲ PAMINKLŲ PASIRINKIMAS

Didžiausias paminklas švediško juodo granito Chicago apylinkėje

Atdara kasdien ir sekmd. nuo 9 v. ryto iki 5 val. popiet

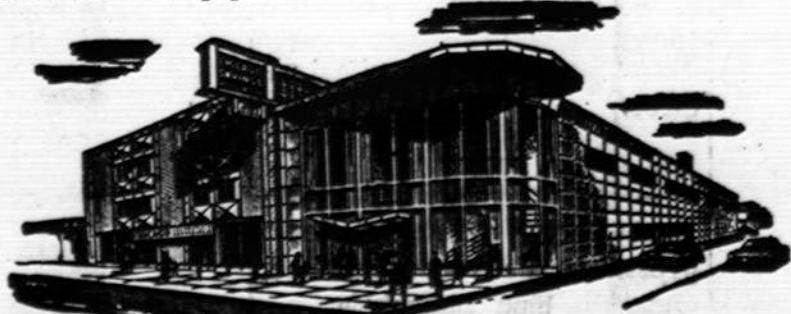

Chicago Savings bendrovės naujai padidinta įstaiga su dviem kie- mais automobiliams užima 290 pė- dų plotį. Tai viena įdomiausių ir mūsų klientų patogumui puikiau- siai įrengta įstaiga Chicagoje. Aukšti dividendai, apdraustas sa- gumas, skubus ir malonus patar- navimas.

Taupykite ir skolinkite pinigų Amerikos Lietuvių Sostinėje — Marquette Parko apylinkės centre.

Current Dividend up to 4 1/4 %

VALANDOS:
Pirmad. nuo 12 iki 8 popiet
Antrd. nuo 9 iki 4 popiet
Trečiad. uždaryta visą dieną
Ketvirtad. nuo 9 iki 8 popiet
Penktad. nuo 9 iki 8 popiet
Šeštad. nuo 9 iki 12:30 p. p.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 South Western Avenue. Chicago 36, Illinois GROvehill 6-7575

DRAUGAS, šeštadienis, 1962 m. vasario mėn. 3 d.

7

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų

2443 WEST 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO M. R. NELSON SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3914 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEadcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

J. F. EUDEIKIS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2

4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

AMBULANCĖ PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

Petkus

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero. TOWNhall 3-2108-09

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EDVARDAS SAUNORIS — GELININKAS

Paruošia gėles iš savo šiltadaržių vestuvėms krikštynoms ir kitoms išskilmėms. Parūpina gėles ne tik laidotuviams, bet ir gėles sodinti bei puošti kapus Jūsų artimųjų.

3942 W. 111th St., PR 9-1355 ir 9-1356

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNIOSKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

PETRAS BIELIŪNAS

4348 S. CALIFORNIA AVE.

LAfayette 8-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 LITUANICA AVE.

TEL. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

TEL. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE.

TEL. COMmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE.

TEL. YArds 7-1138—1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL.

TEL. OLympic 2-1003

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET

TEL. REpublic 7-1213

2314 W. 23rd PLACE

TEL. VIRginia 7-6672

Perskaite dien. "Drauga". duokite ji kitiems

Špygliai ir Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIŪNAS

VARGAS POETAMS

Tikras vargas nemažam lietuvių poetų skaičiui Lietuvoje, kai šaunusis ponas Chruščėvas uždraudė rašyti poeziją apie tėvą Staliną, kurį tie lietuviai poetai didžiai mylėjo. Jau Liudvikas Gira Stalinui sušvitus šūktelėjo:

Respublika! Ligšiol tave visi tik alino,
Nuo šiol žydėt globoj pradėsi Stalinai!

Na, o kritikas Korsakas su didele meile giedojė apie saulę Staliną šitokiais šauniais žodeliais:

Didi mus partijos galia —
Jai kelią pergalėn nurodė,
Pagimdė Lenino ją žodis
Ir veda Stalinai valia.

Antanui Venclovai tiesiog širdis meile suliepsnojo, išgirdus Stalino vardą, ir parašė šiuos posmus, pridėdamas dar ir Berijos gražų vardelį:

Didis Stalinas uždegė liepsną
Čia šauniai darbininkų kovų.
Aukštą Berijos vardą kartoja
Karštos širdys kalniečių laisvų.

Gi Lietuvos Rašytojų Draugijos pirmininkas E. Miežėlatis su ašaromis akyse, kad negalės dainuoti apie šaunųjį Staliną, skaito savo anksčiau giedotas eilutes:

O, Staline, tu mūsų saulė ir šviesa,
Tu amžių genijus, tu laimė ir tiesa.

Poetas Vl. Mozuriūnas apie tą laimę ir tiesą, kurią Chruščėvas į patvorį išvertė, giedojė:

Ją Stalinas didis kovoj užaugino,
Ją liaudis pamilo visa.

Jis mūsų tėvynę nuo priešų apgynė
nemiršančių žygių drąsa.

Teofilis Tilvytis, nieko nemanydamas apie tėvo Chruščėvo kėslus, užgiedojė, kad Stalinas negal supūti:

Kas gimė žemėj — mirs, supus;
Tai aš ir tu žinai.
Bet Stalinas juk gyvas bus,
Gyvens jis amžinai.

Išitkinus, kad Stalinas niekada nemirs ir norėdama kuo daugiau iš jo gauti nuopelnų, V. Valsiūnienė užriko falsetu:

Kur Leninas?! Klausiu
Saulutės skaisčios,
Juk draugas geriausias
Žmonijos visos
Numirti negali.

Saulutė skaisčioji atsako:
Leninas draugas žmonijos visos
Širdyje Stalino plaka.

Antano Venclovos nervai neatlaikė. Jis pagalvojo, kad ko gero gali kokia ten Valsiūnienė ji "subytinti" ir sušuko dar garsiau, net Kremliaus vartai sudundėjo:

Mylėki Staliną, draugus,
Tėvynės fabrikus, laukus,
Augink jaunystėje sparnus
Ateis greit skristi laikas.

Draugas Stalinas — mūsų tiesa,
darbo žmogui — didžioji šviesa,
ir bičiulis
ir vadas brangus —
darbo žemės
šviesiausias žmogus.

Žodžiu, baisi tragedija ištiko didelę dalį Lietuvos poetų, kai jiems tėvas Chruščėvas uždraudė rašyti jų pamėgtąją temą apie didįjį saulę Staliną, kurį Venclova ir kiti taip didžiai numylėjo. Jonynas su Macevičium 1952 m. parašė poemą Laiškas vadui, kurioje įrodė, kad jie visi Lietuvos poetai pergyvena baisiausius džiaugsmus Stalinui šildant. Ir dabar vargšai nebeturi to neišsenkančio poezijos šaltinio, gaivinusio juos ilgus metus. Reikšdami vargšam poetam užuojautą, tikimės, kad tėvas Chruščėvas nors dalinai jiems pavaduos tą šviesiąją saulę, leisdamas apie save kokią posmelį sueliuoti. Ta prasme ir linkime sėkmės vargšam nuskrastiems poetams.

Jonas Uzonas

Kai aš buvau netekėjęs, turėjau šešias teorijas kaip auginti vaikus, o kai ištekėjau, turiau šešis vaikus ir nė vienos teorijos.

Galas konkursams

Juozas Kojelis, Los Angeles gyventojas, laimėjo premiją už spausdintą Drauge reportažą, o jo dukrelė Daina laimėjo premiją Eglutės skelbtam konkurse. Kadangi Los Angeles gyvena ir rašyt. Glianda, tai, įsijungus Kojelių šeimai ir Gliandai į konkursus, konkursams ateina galas, nes niekas nebeturės progos laimėti.

Kiek tau priklauso pinigų

Vienas radikalai nusiteikęs vyrukas užsuka pas Pittsburgo bankierių Andrew Melloną ir pradeda įrodinėti, jog vienam žmogui turėti tiek milijonų — tikrai neteisinga.

Nieko nesakydamas, jis pašaukė sekretorių ir paklausė, kiek esama jo turto. Paskiau — paėmė almanachą ir apskaičiavo bendrą žmonių skaičių pasaulyje. Tuomet, kreipdamasis į sekretorių, Mellon pastebėjo:

— Duok tam vyrukiui šešiolika centų. Tiek jam priklauso iš mano turto.

— Kai nurašai iš vieno autoriaus, tai yra plagiatas, bet kai iš tuzino, tai jau mokslinis tyrinėjimas.

— Pažangiausia iš komunistinių valstybių yra Albanija, ji meta Chruščėvo vardą iš visur, jam dar net gyvam esant.

Mikas Mužikas

SNIEGAS IR LAIPTAI

Mėlyną sniegą Nagys išleido, Aukuro laiptus Augustaitytė. Mėlyna tinka visiems prie veido, Sėdės ant laiptų imi mąstyti.

Plevomis teka mėlynos upės, Mėlynas vėjas jūromis lekia, Ir draugas draugui, kai geras ūpas, Kartais padaro mėlyną akį.

Mėlyną alų turim Blue Ribbon, Ir kartais žaizdas skrandy užlopes, Kokion valdybon, kokion tarybon Geri sau laiptais aukštyn užkops.

Vienas tuos Laiptus mėgsta ir skaito, O kitas mėgsta Mėlyną sniegą, O trečias griuvės kur nors po laiptais Po Pabst Blue Ribbon saldžiai užmiega.

Donatas Maskvyas

KANTATA NIKITAI

Raudonos vėliavos jau plakas, Pakampius buožės, lyg vorai. Uralo link išgrįstas takas Buržujų kaukolėm storai.

Nereik varpam, mišiom nei grabui, Beždžionės aini pažangus. Kai kris galva: — Komūnos labui! Dainuos tarybinis žmogus.

Ilgai gyvuok, brangus Nikita, Prakeikęs Stalina šauniai. Vergų minia tau šoks Mikitą, Pekloj kazoką trenks vėlniai!

Dekados puošia mūsų šalį, O proletarą — skudurai! Tarybų žemės nebegali Pralenkt supuvę vakarai.

Zygiuoja gretos politrukų Globot naujųjų stalinų Ir maukia vodiką iš litrukų Už laimę Kremliaus avinų.

Ilgai gyvuok, šaunus Nikita, Po dėdės Markso kepure, Kol Belzebubas gražų rytą Užgros tau maršą pragare!

Nekenksminga kronika

— Londone Gladys Ames gavo divorso tą pagrindą, kad jos vyras "žiaurus", o jo "žiaurumas" reikšėsi tuo, kad jis, savo žmonos apkabinamas, sakydavo: "Dėl Dievo meilės, nustok mane kankinus".

— Romoje moteriškų batų projektuotojai skelbia, kad su projektavo tokius batus, kurie tinka ant kairės ir ant dešinės kojos.

— Švedijoje ūkininkai ant karvės nugaros didelėm baltom raidėm užrašo žodį "karvė", kad miesto medžiotojai jos neušautų, neatskirdami nuo briedžio.

— Čilėje misionierius kun. J. Plunkett pirkė arkli, kuris važiuojant miestu sustodavo ties kiekviena karčia. Pasirodo anksčiau arklys priklausė gerai išgeriančiam vežikui.

— Nigerijoje mirė 138 m. pilielis Amaigho, kuris pasiūkęs prie mirties patalo savo sūnų, 109 metų amžiaus, tarė: "Mano vaikeliai, aš norėčiau dar gyventi, kad galėčiau mokytis, o kadangi tu dar labai jaunas, tai stenkis vis kaskart daugiau gyvenime išmokyti".

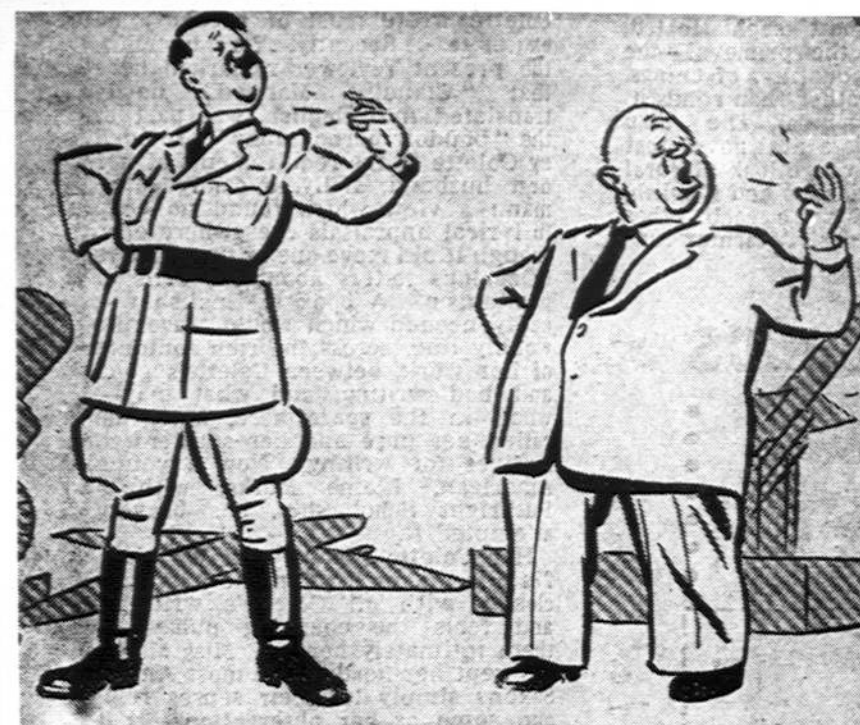
— Amerikoje viename mieste 1906 m. buvo skelbimas: "Jeigu dvi automašinos privažiuoja arti viena kitos, tai nė viena negali judėti tol, kol viena iš jų pravažiuos".

Visi mūsų pagerbimai ir parengimai reklamuojami, kad bus šaunios vaivės, ir netikėt žmogus bolševikų laikraščiams, kad amerikiečiai badauja.

Klaidų atitaisymas

"Aidų" žurnalas praėjusių metų lapkričio mėn. numeryje paskelbė, kad poetas J. Tysliava mirė 1962 m., o poetas Mairomis gimė 1962 m. Matydami, kad tai truputį paskubinta, Aidai nutarė atsukti ir paskutiniame 1961 m. numeryje 1961 m. Aidų turinį pavadino 1960 metų turiniu.

Du idėjiniai broliukai, kurių nacizmo ir komunizmo draugiška sutartimi pradėtas antras Pasaulinis karas. Tėvas Chruščėvas taip nuosirdžiai seka savo bičiulį, kad reikia tikėtis, kad ir Nikitos, kaip ir Adolfo režimą ištiks tokia pat šauni pabaiga.

SPAUDOS APŽIŪRINĖJIMAS

— Kęstas Reikalas Margutyje, rašydamas apie poeziją, vieną knygą taip aptaria: "Išleido Nida. Yra bent 60 psl. Tinka padovanoti nemėgiamam giminei švenčių proga". Taigi, naujas būdas giminingiems priešams bausti.

— Vienybėje rašoma apie Los Angeles miestui skirtą Užulanką ir primenama: "Kaributo "Užulankoje" keliasdešimt kartų minima Kaributo pavardė, net po keleto sykių keliose eilutėse. Keliolikoje nuotraukų matyti Kaributo veidas. Visur Kaributas, Juozas Kaributas, Kaributas".

— Bolševikinis kolonizuotojų Lietuvoj leidžiamas žurnalas Pergalė, 1961 m. nr. 12, išidėjo E. Miežėlatis eilėrašius apie motinos pieną. Prieš saunaitę apie motinos pieną buvo rašyta Moterų gyvenime, ir buvo įrodyta, kad tokio pieno yra reikalingi visi inkubatorių esą vaikai. Pasirodo, kad tokio pieno reikalingi ir komunistiniam inkubatorių gyveną vaikams, kaip matyti iš Pergalės išspausdinto E. Miežėlatis eilėrašio:

Jos krūtis pribrinkusi ir pilna pieno,
Ir geriu, ir geriu aš jos saldu pieną.
Gera, kad Miežėlatis patvirtina mūsų nuomonę, jog jis dar tebėra absoliutus neužauga.

Programoje solistė Dainava Butterfly, iš butelių atkimsių Garavo svaigalai.

Būk sveikas, mielas Jonai, Vaisinkis konjaku, O kai pabaigsim bonką, Užtrauksime kartu.

Grįžau viena iš baliaus, šilkinė suknele, Palikus savo "deitą" Bemiegantį bare.

Fuksas

— Tamsūs akiniai yra populiariūs besimaudantiems paplūdimiuose, slidinėjantiems kalnuose ir liūdintiems teisme.

— Viena ranka delnais nepašluokšėsi.

SPYGLININKAI GUODZIASI

Pikčius rašo: "Gal kartais girdėjote, ar Altas neišleidžia kokio leidinio apie Lietuvą". Girdėjome tik tiek, kad šiuo metu išleidžia pinigus.

Nesuprantas klausia: "Skaitome laikraščiuose, kad yra tokia maištaujanti ir sukilusioji generacija; kas tai būtų?"

Tai tokia amerikiečių rašytojus imituojanti grupė, kuri nori būti originali, teigdama, kad, galvą duodant į duris, skauda ne galvai, o durims.

Ašarų susitikimas

Dvi ašaros susitiko plaukdamos upe žemyn. Viena ašara tarė:

— Aš esu ašara tos moters, kurią paliko vyras.

— O aš esu ašara tos moters, kuri dabar tą vyrą turi, — atsakė antroji.

"Špygliai" siūlosi talkon

"Darbininke", sausio 23 d. laidoje, rašoma apie Rašytojų draugiją ir jos uždavinius. Tarp kitko skundžiamasi: "Kaip žinoma, pats sunkiausias darbas, yra sukelti lėšas".

Špyglininkai mielai padėtų tas lėšas sukelti ir kokias nori lentynas, tik paskubėkite tas lėšas surinkti.

Nebus blogiau

Tėvai, gyvendami didmiestyje, sugalvoja vaikus išsiųsti pas senelius į provinciją, kad karo metu vaikai nenukentėtų nuo atominės bombos. Po kiek laiko tėvai gauna iš vaikus globojančių senelių telegramą: "Atsiimkite vaikus, geriau atsiųskite atominę bombą".

Piliets demonstruoja pošventines kišenes.

Balfo reikalai

— Gaila, aš pats asmeniškai negaliu dalyvauti Balfo bankete, bet savo dvasia aš visą laiką būsiu su jumis.

— Labai malonu... Malonėkite nurodyti, kurioje vietoje tamstos dvasia sėdės, mes vietą rezervuosime.

Praktiškas filosofas

Policininkas pastebi girtą gulintį ant šaligatvio.

— Kaip tau negėda gulėti tokioje vietoje?

— Ne vieta pagražina žmogų, bet žmogus vietą, — atsako išgėręs.

Chruščėvas, įtikintas Tilvyčio, kad Stalinas nusupus ir Valsiūnienės, kad Staline plaka Lenino širdis, tikrina ar visa tai nėra teisybė, gi tikram faktui konstatuoti, kvies iš Chicago dr. Margerį, kuris širdies specialistas, nes dabar Lietuvoje išleido jo knygą "Širdies rūmai".

JOYCE IR ŠKĖMA "DRAUGO" ROMANO KONKURSE

"Naujiųjų antrojo daly", sausio 20 d. kritikas Juozas Nendriūnas straipsnyje "Apie Draugo konkursą" konkurso romanus vertindamas vienu, dviem ir trim plusais, jų tarpą įjungia ir Joyce, Škėmą bei Katiliškį. Tai didelė naujiena, nes lig šiol buvo tikima, jog tie rašytojai Draugo romano konkursuose nedalyvavo. O pasirodo, kad ne, kai kritikas, rašydamas apie Draugo romano konkursą, sako: "Geriausios veikalai ir buvo parašyti moderniškame žanre — stream of consciousness impresionizme, taip nuostabiai atskleidžiamame airio James Joyce. Šalia Antano Škėmos (kuriam reikėtų duoti penkis plusus, kai Joyce užsipelnytų viso dešimties)".

Taigi sėkmingiausias Draugo romano konkurso dalyvis yra Joyce, jis įvertintas 10 plusų, antras po jo Škėma, jis įvertintas 5 plusais, po to jau eina Landsbergis, Pūkelevičiūtė su 3 plusais ir taip pliusai mažėja ligi nulio.

Dabar po šios Naujienos paskelbtos studijos tikrai jau negalėsime skųstis, kad mums trūksta literatūros mokslininkų.

Veidelio milteliai gali vyrą pagauti, bet išlaikyti vyrą gali tik keptimo milteliai.

Sovietų laikraščiai tvirtina, ka Špygliai visą laiką kartojo, kad Molotovas ir visi kiti komunistai yra niekiai. Tikroji komunizmo skelbėja giltinė, galanda plieno dalgelį toms išmintingoms galvėms nušienauti, Mizarai, Jokubkai, Jonikui ir kitiems panašiams Molotovo draugams graudžias ašaras liejant.